

**Vlaamse
Regering**

**BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING
BEGROTINGSUITVOERING 2023**

VLAAMSE RAND

ONTWERP

Ben Weyts,
Viceminister-president
Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

I. INHOUDSTAFEL

Inhoud

I.	INHOUDSTAFEL.....	2
	INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
II.	SAMENVATTING	4
III.	TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN.....	6
1.	Transversale en horizontale doelstellingen	6
2.	Overkoepelende strategische doelstellingen	6
IV.	BELEIDSVELD VLAAMSE RAND	6
1.	ISE VLAAMSE RAND.....	6
1.1.	Relancemaatregelen	7
1.2.	SD 1 Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid	7
OD 1.1	Randuitcheques	7
OD 1.2	Subsidies Vlaamse Rand	7
OD 1.3	Vlaamse Randfonds	7
OD 1.4	Taalbarometer Vlaamse Rand	8
OD 1.5	Coördinatieplatform 'Stand van de Rand'.....	9
OD 1.6	Strategische ankerpunten in de Vlaamse Rand.....	10
OD 1.7	Een open communicatiebeleid voeren en aansturen	11
OD 1.8	Samenwerken en ondersteunen	12
1.3.	SD 2 vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid	13
1.4.	SD 3 De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken	14
OD 3.1	Huisvesting	14
OD 3.2	Taalwetgeving – Binnenlands Bestuur	15
OD 3.3	Onderwijs.....	15
OD 3.4	Werk	16
OD 3.5	Economie	19
OD 3.6	Mobiliteit.....	19
OD 3.7	Cultuur, jeugd, sport en het verenigingsleven	19
OD 3.8	Welzijn en Gezondheid.....	19
OD 3.9	Toerisme.....	20
OD 3.10	Integratie en inburgering.....	20
1.5.	SD 4 Het groene en open karakter van de Rand bewaken.....	22
OD 4.3	Landbouw betere kansen bieden	25
1.1.	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	26
1.6.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	27

1.6.2. Overige entiteiten onder toezicht	31
VI APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	34
VII LIJST MET AFKORTINGEN	34
VIII BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	36
1. Uitgevoerde beleidsinitiatieven	36
2. Beleidsevaluaties en onderzoeksinitiatieven	38
3. Nieuwe en belangrijke wijzigingen Vlaamse decreten en besluiten Vlaamse Regering	38
4. Decreetsevaluaties	39
IX BIJLAGE 'OVERZICHT RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT' ...	39
X BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	39
XI BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'	39

INLEIDING DOOR DE MINISTER

2023 was voor het Vlaamse Rand-beleid misschien wel het belangrijkste jaar van deze regeerperiode. We hebben immers 2 grote speerpunten – het Vlaamse en het groene karakter van de Rand versterken – en op beide fronten boekten we belangrijke successen.

Eerst het Vlaamse karakter. Tien jaar na de vernietiging van een eerste poging zijn we er in juni 20203 in geslaagd om een juridisch robuuste regeling voor 'Wonen in eigen streek' (WIES) te realiseren. We hebben meteen ook stappen gezet om het decreet om te zetten in de praktijk. Daarom kende ik een fors ondersteuningsbudget van 5 miljoen euro toe aan Vlabinvest, zodat het de lokale besturen in de Rand kan helpen bij het uitvoeren van de nieuwe WIES-regeling. Het is immers aan hen om nu aan de slag te gaan met de mogelijkheden die de regeling biedt. Dit toont opnieuw het belang aan van ons Vlaamse Randfonds. In tegenstelling tot eerdere regeerperiodes beschikt de Vlaamse Rand nu immers wél over eigen middelen waarmee het beleid kan voeren dat toegespitst is op de eigen wensen en noden. En dat wonen in eigen streek een urgente nood is in de Rand, daar hoef ik ondertussen helaas geen enkele inwoner meer van te overtuigen. Het kostbare Vlaamse sociale weefsel beschermen en versterken in de Rand: dat is wat we met wonen in eigen streek willen bereiken. Het gaat tegelijkertijd ook naar het hart van het Vlaamse Randbeleid: het Vlaams karakter van onze streek koesteren, beschermen en verder uitdragen.

We hebben ook serieuze stappen vooruit kunnen zetten in verschillende andere dossiers. Zo komt er een nieuwe onderwijs- en zorgcampus in Halle, waarmee we zowel wat doen aan de historische welzijns- en zorgachterstand als aan de nood aan nieuwe schoolplaatsen in onze regio. Ook vzw 'de Rand' legde een intensief parcours af door met 23 scholen samen te werken aan een sterker schoolbeleid dat focust op het Nederlands.

Maar ook het groene karakter kreeg in 2023 de nodige aandacht. Met de campagne '*de Vlaamse Rand boomt*' verrasten de Bûmplanters vriend en vijand door in een mum van tijd de ambitieuze doelstelling van meer dan 100.000 extra bomen aanplanten te bereiken. We konden de lat daarom nog hoger leggen. Samen met eerdere beleidsinitiatieven zullen er deze regeerperiode via het Randfonds uiteindelijk meer dan 200.000 bomen en struiken extra bijkomen. Ook hier konden we dankzij het Vlaamse Randfonds het verschil maken.

Het werk in de Vlaamse Rand is natuurlijk nooit af. De druk op grondprijzen blijft torenhoog, de migratiestromen uit Brussel en buitenland nemen niet af, de kennis en het niveau van het Nederlands lijkt er nog te weinig op vooruit te gaan, ... We kijken niet weg van de uitdagingen. We houden te veel van onze Rand om de problemen te verbloemen. Maar het mag ook gezegd worden dat we 2024 zijn ingegaan met verschillende nieuwe beleidsinstrumenten en investeringen die het Vlaamse en groene karakter van onze streek beschermen en versterken. Daarover leest U alles in de volgende pagina's.

Ik wens u veel leesplezier.

II. SAMENVATTING

Het specifieke beleid voor de Vlaamse Rand kent twee grote doelstellingen: het Vlaams karakter van de Rand versterken en de groene gordel rond de hoofdstad bestendigen en verder laten bloeien. Daarnaast zorg ik er samen met mijn collega-ministers voor dat de Vlaamse Rand ook in andere bevoegdheidsdomeinen de aandacht krijgt die hij verdient,

gelet op de vaak specifieke beleidsuitdagingen van de regio. Om die doelen te bereiken, heb ik in 2023 verschillende beleidsinstrumenten ingezet zoals het Vlaamse Randfonds en de impuls- en werkingssubsidies.

De financiële middelen vanuit het Vlaamse Randfonds zijn in 2023 gebruikt voor onderwijs, groenprojecten, welzijn en Wonen in eigen Streek (WIES). Er werd voor het tweede jaar op rij een bedrag van 1 miljoen euro toegekend van de 3 miljoen euro voor de bijkomende onderwijsopdracht van vzw 'de Rand'. In 2023 ondersteunde vzw 'de Rand' 23 secundaire scholen in de Vlaamse Rand en Halle via de inzet van een schoolondersteuner. Aanvullend maakten 203 individuele leerkrachten gebruik van het open vormingsaanbod.

In het kader van de vergroening van de Vlaamse Rand was 2023 het laatste jaar van de boomplantactie 'de Vlaamse Rand boomt'. Dit initiatief beoogde 100.000 bomen aan te planten in de brede Rand tijdens het plantseizoen 2022-2023 en 2023-2024 en dit ondersteund door een communicatiecampagne. Deze opdracht is ondertussen met succes afgerond; finaal kreeg de groene Rand er dankzij deze actie meer dan 100.000 bomen bij.

Om de nijpende zorgachterstand in het arrondissement Halle-Vilvoorde en dan specifiek de Vlaamse Rand aan te pakken, investeerde Vlabinvest in een nieuwe zorgcampus die de ruime regio van Halle kan bedienen. Het Randfonds kende een subsidie van 1,5 miljoen euro toe om de aankoop van het gebouw mogelijk te maken.

Om de uitrol van WIES in de Vlaamse Rand te ondersteunen en te bespoedigen kreeg Vlabinvest de opdracht om de lokale besturen administratief en financieel bij te staan. Zij ontvingen hiervoor een investeringssubsidie van 5 miljoen euro. Dankzij de subsidie kan Vlabinvest gratis ondersteuning bieden aan lokale besturen die met WIES aan de slag willen en kan er een WIES-fonds aangelegd worden om de financiële tussenkomst van de lokale besturen bij de aankoop mee te dragen.

Voor het versterken van het Vlaams karakter bouwde ik mijn beleid verder uit met vzw 'de Rand' die inzet op haar kerntaak (spil vormen van het Nederlandstalig weefsel in de zes faciliteitengemeenten) en daarnaast een versterkt aanbod heeft uitgewerkt voor de 13 andere gemeenten in de Rand. In het kader van de vernieuwde dienstverlening bij Agentschap Binnenlands Bestuur, waarbij ondersteuning en coaching op basis van cijfers en prioritaire beleidsthema's centraal staan, organiseerde team Vlaamse Rand op 20 juni 2023 een inspiratiedag met als thema gemeenschapsvorming via cultuur, buurt- en wijkwerking, burgerbewegingen en bij jongeren.

In 2023 hebben we ook verdere stappen gezet in de voorbereiding voor het derde Taalbarometeronderzoek naar de taalsituatie en taalverhoudingen in de Vlaamse Rand.

TOTAAL – VLAAMSE RAND, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	0	0	9.066	13.196
1e BA-JR	0	0	0	26.037	17.258
BU	0	0	0	17.631	12.217

PROGRAMMA SH – VLAAMSE RAND

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	0	0	9.066	13.196
1e BA-JR	0	0	0	26.037	17.258
BU	0	0	0	17.631	12.217

III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen
2. Overkoepelende strategische doelstellingen

IV. BELEIDSVELD VLAAMSE RAND

Voor het beleidsveld Vlaamse Rand is er slechts één inhoudelijk structurelement: Vlaamse Rand.

1. ISE VLAAMSE RAND

Binnen het inhoudelijk structurelement Vlaamse Rand worden alle kredieten ondergebracht voor de uitvoering van een samenhangend en gecoördineerd beleid met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel met inbegrip van het evalueren en het formuleren van voorstellen tot aanpassing en bijsturing en het op maat ontwikkelen en aanbieden van een ondersteuningsaanbod in diverse sectoren.

Zoals vermeld in de beleidsnota Vlaamse Rand 2019-2024 ontwikkelt het Vlaamse Randbeleid zich rond vier strategische doelstellingen (SD):

- SD1 – Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid;
- SD2 – Vzw 'de Rand': partner voor het Vlaamse Randbeleid;
- SD3 – De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken;
- SD4 – Het groene en open karakter van de Rand bewaken.

De realisatie van het beleid gebeurt door:

- Het opzetten van eigen projecten en communicatie-initiatieven;
- Het subsidiëren van bijzondere initiatieven;
- Het verlenen van structurele werkingssubsidies en investeringsubsidies aan organisaties;
- Het toekennen van een algemene toelage aan de vzw 'de Rand';
- Het organiseren van overleg, initiëren en coördineren van een inclusieve beleidsaanpak;
- Het geven van extra beleidsimpulsen via het Vlaamse Randfonds.

De uitgavenbegroting is onderverdeeld in 3 begrotingsartikels volgens het volgende stramien:

- Begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT – werking en toelagen – rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid.
- Begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT – werking en toelagen – Vlaamse Randfonds.
- Begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS – interne stromen – EVA vzw 'de Rand'.

1.1. Relancemaatregelen

Niet van toepassing.

1.2. SD 1 Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid

OD 1.1 Randuitcheques

Met Randuitcheques kunnen anderstaligen die Nederlands leren of oefenen in de Vlaamse Rand betalen voor activiteiten in de lokale cultuur- en gemeenschapscentra. In 2022 kregen de cheques een nieuwe lay-out, werden de gebruiksafspraken op punt gesteld en nam het team Vlaamse Rand de verdeling van de cheques over van het Agentschap Integratie en Inburgering. Team Vlaamse Rand blijft geregeld afstemmen met vzw 'de Rand' om het gebruik van de cheques op te volgen en gezamenlijk promotie te voeren.

In 2023 verdeelde het team Vlaamse Rand in totaal ca. 15.000 cheques aan NT2-aanbieders en aanbieders van oefenkansen uit de regio. Vzw 'de Rand' factureerde in het totaal 15 keuro door aan het team Vlaamse Rand voor geïnde cheques in 2023. Samen met de drukkosten komt het totaal aan bestede middelen voor de Randuitcheques zo op een kleine 17 keuro. De kosten vallen onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT – algemene werkingskosten (zie onder 1.6).

OD 1.2 Subsidies Vlaamse Rand

- Subsidies faciliteitengemeenten

We behouden de subsidies voor de ondersteuning van de verenigingen voor specifieke Nederlandstalige evenementen en initiatieven in de faciliteitengemeenten. Het gaat hier niet over een grote subsidielijst, maar deze is wel van groot belang voor de Vlaamse evenementen in de faciliteitengemeenten van de Vlaamse Rand.

In 2023 werden 5 projecten ondersteund voor in totaal 22 keuro (zie detail onder 1.6 Budgettair kader voor het begrotingsjaar, onder begrotingsartikel SJ0- 1SHD2FA-WT en op de website Vlaamse Rand).

- Impulssubsidies

Met de impulssubsidies moedig ik gemeenten en verenigingen uit de Rand aan om mee te werken aan sociale cohesie in de regio en om het Nederlands te promoten als verbindingstaal. Om deze doelstellingen te realiseren, benadruk ik het belang van hefboomprojecten en expertisedeling. Daarnaast komen ook kleinere initiatieven met een duidelijke impact in aanmerking.

Er werden 11 projecten ondersteund met een totale waarde van 428 keuro (zie detail onder 1.6 Budgettair kader voor het begrotingsjaar, onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT en op de website Vlaamse Rand).

OD 1.3 Vlaamse Randfonds

De financiële middelen uit het Vlaamse Randfonds zijn in 2023 voor het grootste deel besteed aan onderwijs, groenprojecten, welzijn en Wonen in eigen Streek.

Begin 2022 besliste ik om vanuit het Vlaamse Randfonds 3 miljoen euro beschikbaar te stellen aan vzw 'de Rand' voor het opzetten van een flankerend onderwijsbeleid in de Vlaamse Rand gedurende 3 jaar (2022 tot en met 2024). In 2023 ontving vzw 'de Rand' een tweede schijf van 1 miljoen euro om haar ondersteuning aan de secundaire scholen verder te zetten. Zie ook verder onder 1.1.SD 2 vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid

Op het vlak van streekontwikkeling verleende de Vlaamse Regering in 2022 een subsidie van 750 keuro aan IGS 'Zennevallei Hergist' om projecten te financieren die ten goede komen aan de economische, ecologische, culturele en toeristische ontwikkeling van de drie gemeenten (Halle, Sint-Pieters-Leeuw en Beersel). In het najaar van 2023 ging de eerste triënnale 'GIST' door. Dat cultuurfestival zette de inspanningen in de kijker die we de afgelopen jaren hebben geleverd om de regio op te waarderen en te vergroenen. Zie ook verder onder strategische ankerpunten.

Voor vergroening heb ik het Vlaamse Randfonds ook aangewend om de projectoproep Groene Rand van het Agentschap Natuur en Bos te versterken met een bedrag van 579 keuro. Daarnaast werd de overheidsopdracht '*de Vlaamse Rand boomt*' in 2022 uitgeschreven met 2 percelen: enerzijds de aanplanting van tenminste 100.000 bomen in de brede Rand tijdens het plantseizoen 2022-2023 en 2023-2024 en anderzijds een ondersteunende communicatiecampagne en een crowdfundingactie. Duizenden randbewoners hielpen mee om van '*de Vlaamse Rand boomt*' een succes te maken. Ze deden dit door een financiële bijdrage te leveren of door mee te helpen op een van de vele publieke plantacties. Het doel van 100.000 bomen werd zelfs licht overtroffen.

Ik verleende een investeringssubsidie van 120.480 euro aan RINGtv voor de ontwikkeling van een nieuwsapp Ring&Rand. (Zie OD 1.7 Een open communicatiebeleid voeren en aansturen)

In 2023 nam Vlabinvest het initiatief voor de inrichting van een zorgcampus in Halle. Bedoeling is om tegen eind 2025 in de gebouwen van de huidige politierechtbank ruimte te maken voor onder meer een kinderopvang, een centrum voor geestelijke gezondheidszorg en een nieuwe basisschool met zo'n 340 plaatsen en een groene speelplaats. Voor de aankoop van dit gebouw voorzag ik vanuit het Vlaamse Randfonds 1.500 keuro.

De Vlaamse Regering kende ook een investeringssubsidie van 500.000 euro toe aan de gemeente Asse voor de bouw van een kunstacademie voor podiumkunsten (muziek, woord en dans), alsook beeldende en audiovisuele kunst. De kunstacademie "KunstAs" heeft een gevarieerd aanbod, zal voorzien in multidisciplinair inzetbare ruimten voor verenigingen en organisaties en trekt nu al door zijn bovenlokale uitstraling leerlingen aan uit de ruimere regio.

In 2022 maakte ik samen met mijn collega-minister bevoegd voor Wonen werk van een nieuwe regeling rond Wonen in Eigen Streek (WIES). Op 23 juni 2023 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet en op 8 december 2023 keurde ze ook het bijhorende besluit definitief goed. Om de uitrol van WIES te faciliteren in de Vlaamse Rand kreeg Vlabinvest de opdracht om de 19 lokale besturen in de Vlaamse Rand administratief en financieel bij te staan. Ze ontving een werkingssubsidie van 500 keuro. voor de personeelskost en communicatie voor het faciliteren van de uitrol van het WIES-decreet en een investeringssubsidie van 4.500 keuro. voor de financiële ondersteuning van de 19 lokale besturen in de Vlaamse Rand voor de verwerving van grondaandelen in het kader van de uitrol van WIES. Vlabinvest APB beheert hiervoor een WIES-fonds dat bij elke WIES-tussenkomenst de financiële last voor het lokaal bestuur ondersteunt met 50% middelen vanuit het Vlaamse Randfonds. Dit fonds kan tussenkomen bij de aankoop van WIES-gronden of woningen.

Voor een overzicht van alle gefinancierde projecten in 2023: zie toelichting onder 1.6 Budgettair kader voor het begrotingsjaar, onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT – Vlaamse Randfonds.

Sinds 1997 geeft de Vlaamse overheid de opdracht om de Brusselse taalsituatie via een wetenschappelijk survey-onderzoek in kaart te brengen. Er werden reeds vier Brusselse Taalbarometeronderzoeken uitgevoerd en een vijfde onderzoek wordt momenteel afgerond. In 2013 gaf de Vlaamse overheid voor het eerst de opdracht om via eenzelfde methode de taalsituatie in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel in kaart te brengen. In de Vlaamse Rand werden er intussen twee Taalbarometeronderzoeken uitgevoerd, die in 2014 en 2019 resulteerden in een wetenschappelijke publicatie.

Na de toewijzing van de onderzoeksopdracht aan onderzoeksgroep BRIO in 2022 ging de opdracht voor de uitvoering van deze enquête in 2023 naar veldwerkbureau Ipsos. In september 2023 ging het bureau van start met de bevraging van een representatief staal van 2.100 meerderjarige inwoners van de 19 gemeenten van Vlaamse Rand. Samen met team coördinatie Vlaamse Rand zorgde onderzoeksgroep BRIO in de afgelopen periode voor de opvolging van de dataverzameling door Ipsos. De oplevering van het databestand met de antwoorden van de respondenten is voorzien voor de eerste helft van 2024. De voorstelling van de resultaten door BRIO zal in het najaar plaatsvinden.

De kosten vallen onder begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT – algemene werkingskosten (zie onder 1.6).

OD 1.5 Coördinatieplatform 'Stand van de Rand'

De doelstelling van het coördinatieplatform 'Stand van de Rand' bestaat erin samenwerking tussen de Vlaamse beleidsdomeinen te faciliteren om de uitdagingen in de Vlaamse Rand gecoördineerd aan te pakken. De gouverneur van Vlaams-Brabant neemt het voorzitterschap op. In 2023 kwam het overlegplatform driemaal bijeen. Dit gebeurde telkens onder een ander format.

Jaarlijks rapporteer ik in juni, voor het zomerreces, aan de Vlaamse Regering over de laatste stand van zaken van de lopende projecten. Concreet gaat het om de beleidsdomeinen omgeving, MOW, onderwijs, welzijn en wonen. Die worden opgevolgd aan de hand van 23 projectfiches.

Er vonden in 2023 twee thematische overleggen plaats. Hierin werd de nieuwe aanpak gehanteerd waarin verschillende spelers rond één afgebakend onderwerp samenkomen. In april ging het coördinatieplatform dieper in op het thema 'zorg': de verdere aanpak voor de zorgcampus van Vlabinvest werd besproken alsook het doorbraakproject van het Toekomstforum Halle-Vilvoorde rond de opzet van een crisisnetwerk. Tijdens het coördinatieplatform in december stond het thema 'woonbeleid in de Vlaamse Rand' centraal.

Tijdens de Gordel 2023 vond in het koninklijk museum voor Midden-Afrika van Tervuren ook het jaarlijks colloquium 'Stand van de Rand' plaats. Lokale mandatarissen en vertegenwoordigers van het middenveld kwamen er meer te weten over de thema's 'Wonen in Eigen Streek' en vergroening in de Rand. Burgemeester Jan Desmeth gaf praktijkvoorbeelden uit Sint-Pieters-Leeuw om het woonbeleid in de regio te illustreren. De Bûûmplanters lichtten vervolgens de crowdfundingcampagne 'De Vlaamse Rand Boomt' toe.

Naar goede gewoonte kwamen ook de Vlaamse mandatarissen van de 6 faciliteitengemeenten in de Rand in 2023 samen op de 'conferentie van Vlaamse mandatarissen'. Tijdens dit overlegmoment kwamen verschillende thema's aan bod zoals het decreet op buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) en de extra middelen voor scholen met veel anderstalige leerlingen. Het Team Vlaamse Rand maakte van de

gelegenheid gebruik om feedback te verzamelen voor de invulling van de beleidswijzer voor lokale mandatarissen in de Rand.

OD 1.6 Strategische ankerpunten in de Vlaamse Rand

- FeliXart

In 2023 richtte FeliXart zich enerzijds op de kernwerking rond Felix De Boeck (met aandacht voor kunst, natuur en erfgoed), en anderzijds – in de bredere, hedendaagse context rond eco-kunstenaars – op de eerste GIST-triënnale in de regio van de Zennevallei.

- Felix De Boeck – kunst, natuur en erfgoed:

De tentoonstelling *'Herhaling en herneming in het oeuvre van Felix De Boeck'* en de hoeve van de boer-schilder maken deel uit van het permanent aanbod, waarbij er in 2023 een opmerkelijke stijging te noteren viel van bezoeken door culturele verenigingen. Het leven en werk van Felix De Boeck bleef ook in 2023 zeer aantrekkelijk voor schoolgroepen, dankzij de unieke combinatie van kunst, natuur en erfgoed.

Op 18 juni 2023 organiseerde FeliXart samen met de gemeente Drogenbos voor het eerst een 'FeliX-dorp' rond immaterieel erfgoed. Dat gebeurde in het kader van de Parkenparade van Toerisme Vlaams-Brabant: een heus boerendorp, met ambachten, folklore en volksspelen uit de tijd van Felix De Boeck.

Binnen het natuurdomein voerde FeliXart verder projecten uit die hun oorsprong vonden in verschillende strategische partnerschappen en/of projectoproepen:

- Biodiversiteitsdossier (ingediend door Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei, subsidie door provincie Vlaams-Brabant): verdere vergroening en ontharding vooraan museum in het natuurdomein;
- ANB-dossier: aanleg eerste grote speelnaturelement tijdens FeliX-dorp, verdere integratie andere speelelementen en aanleg boskant;
- Plattelandsfonds: ecologisch moestuinieren bij FeliX;
- Toerisme Vlaanderen relanceoproep Vlaamse Meesters;
- Subsidie voor infrastructurele ontsluiting van het museumgebouw en de hoeve van Felix De Boeck: opname in het 'Vlaamse Meesters op hun plek'-netwerk van Toerisme Vlaanderen, bijkomende subsidie vanuit het Vlaamse Randfonds om het restbedrag te financieren;
- Brabantse Wouden: de FeliX-site als toegangspoort tot dit nieuwe Nationale Park.

In januari 2023 werd de werking rond immaterieel erfgoed erkend in het register van inspirerende voorbeelden rond het borgen van immaterieel erfgoed. De erkenning vormt een bekroning van de ambitie van FeliXart om erfgoedzorg centraal te stellen en in te zetten op het ondersteunen van lokale erfgoedgemeenschappen binnen zijn werking.

Op 7 mei 2023 ontving FeliXart in Barcelona een 'special commendation' tijdens de European Museum of the Year Awards 2023. Ook kreeg het museum een nominatie voor de European Museum Awards 2023 in Timisoara. Deze erkenning zet de essentie van de werking in de kijker: 'een gemeenschapsmuseum dat barrières doorbreekt tussen kunst, culturen en talen door zich open te stellen als platform voor het stimuleren van verbindingen en gemeenschapsvorming.' De strategische aanpak voor een participatieve hernieuwde visie- en missiebepaling werd ook toegelicht op verschillende lezingen en congressen.

- GIST: hedendaagse eco-kunstenaars, in de lijn van de boer-schilder
In augustus 2023 zette het museum mee de tentoonstelling 'Shifting Sceneries' op in het kader van de gloednieuwe triënnale 'GIST'. De voorbereiding van GIST, met de maandelijkse overlegmomenten tussen de verschillende partners van de IGS Zennevallei Hergist, vond plaats in de hoeve van Felix De Boeck. Het Felix Art & Eco Museum vormde ook het startpunt van de tentoonstelling 'Shifting Sceneries' met eco-kunstenaars. Dat bracht een nieuwe dynamiek teweeg en trok een ruimer publiek aan, zowel voor de regio als specifiek voor het museum.

Vzw Museum Felix De Boeck ontving in 2023 een subsidie van 169 keuro.

- IGS Zennevallei Hergist

Van 26 augustus 2023 tot 5 november 2023 organiseerde het IGS samen met de gemeenten Sint-Pieters-Leeuw, Beersel en Halle, de verschillende culturele centra, Huis Herman Teirlinck, Agentschap Binnenlands Bestuur en de provincie Vlaams-Brabant de eerste editie van de triënnale 'GIST'. Als regionaal cultuurfestival bracht GIST beeldende kunst, theater, muziek en literatuur samen op tal van iconische locaties in de Zennevallei. Op diverse erfgoedsites ontmoetten kunst, natuur, gastronomie en industrie elkaar. De erfgoedsites werden met elkaar verbonden via een beeldenparcours van hedendaagse kunstenaars, dat bezoekers met de fiets of te voet konden afleggen. Er was theater op een oude industriële site, beeldende kunst langs het water, literatuur in het Herman Teirlinckhuis en bezoekers konden genieten van gastronomie tussen de biervaten of langs de Zenne.

Daarnaast nam het IGS het initiatief om de Zennepaden met enkele ingrepen te optimaliseren en om 2 belevingsplekken in te richten in het Catalabos. In samenwerking met Sport Vlaanderen zorgde het IGS voor een peddelroute op de Zenne met startplaats in Lot (Beersel) en stopplaats in Drogenbos. Om kajaks/kano's te water te laten kwamen er pontons aan de boorden van de Zenne in Lot (Beersel) en Drogenbos.

OD 1.7 Een open communicatiebeleid voeren en aansturen

RINGtv vormt de centrale partner in de communicatie over het Vlaamse Randbeleid. In 2023 bracht de regionale zender het beleid van de Vlaamse Rand opnieuw uitgebreid in woord en beeld. RINGtv produceerde 42 afleveringen van het wekelijkse magazine 'Over de Rand'. Dat zijn er 12 meer dan voorzien. Er was aandacht voor gemeenschapsvormende projecten, maatregelen voor het onderwijs in de Vlaamse Rand, het Nederlands als verbindende taal, boomplantacties en de vergroening van de Rand, activiteiten van de gemeenschapscentra van vzw 'de Rand', de Gordel en Stand van de Rand.

Concrete voorbeelden zijn onder meer een taalstage rond 'street art' in GC de Zandloper, de vergroeningscampagne 'de Vlaamse Rand boomt', studies van BRIO over de demografische uitdagingen en over de mismatch op de arbeidsmarkt, 50 jaar CC Strombeek en 50 jaar CC Westrand, taalsafari in Wolvertem, de toeleidersdag van vzw PIN, de Gordel, 25 jaar vzw 'de Rand', een OKAN-klas op bezoek bij RINGtv en 30 jaar GC de Kam. Door de variatie aan onderwerpen krijgt de RINGtv-kijker een mooi beeld van wat er speelt in de regio en hoe de Vlaamse Regering er een beleid voert.

Naast de wekelijkse uitzendingen van 'Over de Rand' heeft RINGtv ook in de dagelijkse nieuwsuitzendingen aandacht voor wat leeft in de Vlaamse Rand. Alle afleveringen van 'Over de Rand' en de nieuwsitems, zowel video als tekst, die betrekking hebben op de Vlaamse Rand bundelt RINGtv op één webpagina 'Vlaamse Rand'. De link naar die pagina staat prominent bovenaan de homepage van www.ringtv.be.

In 2023 realiseerde RINGtv ook het magazine Groenplaats. Daarin kwamen 8 scholen in beeld die samen met vzw Bûûmplanters en MOS Vlaanderen van hun grijze speelplaats

een groene speel- en leerzone maakten. De reeks was op RINGtv te zien van 14 november tot en met 14 december en is nog altijd te herbekijken op www.ringtv.be. De scholen, leerlingen en ouders reageerden positief op het initiatief. Het programma zette andere scholen zelfs aan om ook aan vergroening te doen.

Daarnaast voert RINGtv ook promotie rond magazines zoals 'Over de Rand' en Groenplaats. Voor beide programma's werd wekelijks een geactualiseerde advertentie gemaakt die zowel als post op de website verscheen als in de dagelijkse nieuwsbrief van de zender.

Tot slot schakelde RINGtv ook een versnelling hoger in de samenwerking met RandKrant. Sinds een paar jaar delen beide media hun artikels via een RSS-feed op hun websites. In 2023 kwam RandKrant ook maandelijks aan bod in de nieuwsuitzendingen van RINGtv. Elke maand licht de redactie een onderwerp uit het magazine om uit te werken tot tv-reportage.

Tenslotte verleende ik een investeringssubsidie van 120.480 euro aan RINGtv voor de ontwikkeling van een nieuwsapp Ring&Rand die moet zorgen voor een betere distributie van bestaande relevante inhoud en een aantal nieuwe functies kan aanbieden zoals een agenda, interactiviteit met programma's en artikels en een serviceplatform. RINGtv en Randkrant willen door sterke Nederlandstalige media ook jongeren aanspreken, de positie van het Nederlands versterken als katalysator van de sociale cohesie

RINGtv is sinds begin 2024 omgedoopt tot 'Ring', om zo de crossmediale aanpak van het regionaal mediakanaal in de verf te zetten. 'Ring' omvat naast een televisiezender immers ook een nieuwswebsite en sociale mediakanalen met tienduizenden volgers.

Vzw RTVB ontving in 2023 een subsidie van 273 keuro.

Omdat actuele en accurate data van grote waarde zijn in een snel veranderende regio als de Vlaamse Rand zette mijn administratie in 2023 verder in op de ontsluiting van relevante cijfers en studies. Bij de voorbereidingen van de nieuwe Gemeente-stadsmonitor werd extra werk gemaakt van de benchmark Vlaamse Rand. In samenwerking met het projectteam Gemeente-stadsmonitor zorgde team coördinatie Vlaamse Rand ervoor dat deze benchmark voortaan ook beschikbaar is voor survey-indicatoren. Daardoor krijgen we nu voor de eerste keer een algemeen zicht op wat de Randbewoners denken over de stellingen uit de grootschalige bevraging van de Gemeente-stadsmonitor. Bovendien laat de vernieuwde website toe om de Vlaamse Rand rechtstreeks te vergelijken met andere benchmarks zoals bijvoorbeeld het Vlaams gewest, de centrumsteden, de referentieregio's, et cetera. Daarnaast kwam de stuurgroep van het documentatiecentrum Vlaamse Rand twee keer samen om de werking van de databank te optimaliseren en het geplande onderzoekswerk bij ABB, BRIO en provincie Vlaams-Brabant onderling af te stemmen.

OD 1.8 Samenwerken en ondersteunen

Het Vlaamse Randbeleid raakt aan verschillende beleidsdomeinen en vraagt om doorgedreven samenwerking, niet alleen tussen die beleidsdomeinen maar ook tussen de verschillende bestuursniveaus.

Met een inspiratiedag Vlaamse Rand wil ik lokale besturen en middenveldorganisaties in de Rand stimuleren om expertise uit te wisselen rond gedeelde uitdagingen. Op 20 juni 2023 organiseerde mijn administratie een tweede editie van de inspiratiedag, met als centraal thema 'gemeenschapsvorming'. Na een plenaire sessie met een algemene duiding en een panelgesprek gingen 4 keuzesessies elk in op een specifieke 'toegangsweg' tot gemeenschapsvorming: cultuur, jongeren, buurt- en wijkwerking, en burgerbewegingen.

Verschillende partners zorgden mee voor de inhoudelijke invulling van het programma: vzw 'de Rand', het Agentschap Integratie en Inburgering, de provincie Vlaams-Brabant en

Avansa vzw. Elke partner nam de verantwoordelijkheid voor één keuzesessie, wat resulteerde in een grote betrokkenheid van het middenveld en ook een ruim bereik onder de doelgroep. Met een hoge opkomst van ruim 100 deelnemers heeft dit evenement duidelijk zijn intrede gevonden onder de belanghebbenden van het Vlaamse Randbeleid.

In de aanloop naar de verkiezingen in 2024 maakte mijn administratie ook werk van een beleidswijzer voor lokale mandatarissen in de Vlaamse Rand. De beleidswijzer zal de vorm aannemen van een digitale publicatie en is bedoeld om lokale besturen op weg te zetten bij het voeren van een beleid dat het Vlaamse karakter van hun gemeente (en bij uitbreiding de hele Vlaamse Rand) versterkt. In 2023 ging het team Vlaamse Rand in dialoog met partners als vzw 'de Rand' en de provincie Vlaams-Brabant om inhoud te geven aan de publicatie. Dat redactionele proces is nog steeds aan de gang en zal medio 2024 uitmonden in de publicatie van de beleidswijzer op de website van het team Vlaamse Rand.

BRIO vergroot de kennis over Brussel en de Vlaamse Rand via wetenschappelijk, fundamenteel, interdisciplinair en beleidsondersteunend onderzoek. In 2023 werkte de onderzoeksgroep voor het tweede jaar rond het thema 'Onderwijs in de Vlaamse Rand'. Hiervoor werden zoals gewoonlijk vier originele onderzoeks fiches geschreven en verspreid via de BRIO-nieuwsbrieven. Het betreft de fiches 'Jongeren in de Rand', 'Bevolkingsdynamiek in de Vlaamse Rand', 'Leerkrachten in de Rand' en 'Het taalgebruik in het verenigingsleven in de Vlaamse Rand'. In april 2023 vond er in het kader van dit thema ook een geslaagde studiedag plaats.

Daarnaast spitste BRIO zich in 2023 toe op één van zijn speerpunten: de Taalbarometer. Zo werd het veldwerk opgestart voor zowel het derde Taalbarometeronderzoek van de Vlaamse Rand als het vijfde Taalbarometeronderzoek van Brussel. BRIO deed in 2023 ook eigen onderzoek rond leegstand in Brussel, centrale toetsen in het onderwijs, droeg bij tot de werking van het Belgisch Probabilistisch Internetpanel en participeerde in de internationale onderzoeksprojecten G-Epic (Gender Empowerment through Politics in the Classroom) en RE-DI-RECT (The REpresentative DIscconnect: diagnosis and strategies for RECTification). Verder bleef de onderzoeksgroep ook systematisch wetenschappelijke en beleidsrelevante informatie van derden over Brussel en de Rand samenbrengen en ontsluiten via de BRIO-website en docu.vlaamserand.be.

BRIO ontving in 2023 een subsidie van 67 keuro.

1.3. SD 2 vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid

De eerstelijnswerking in zes faciliteitengemeenten

De 7 gemeenschapscentra van vzw 'de Rand' versterken de gemeenschapsvorming in de 6 faciliteitengemeenten en in Jezus-Eik. De centra programmeren een uitgebreid Nederlandstalig, kwalitatief en toegankelijk cultureel aanbod, dat in 2023 bestond uit 639 grote en kleinere activiteiten. Meer dan 33.500 deelnemers maakten van dit aanbod gebruik. De centra werkten daartoe nauw samen met naburige cultuur- en gemeenschapscentra, o.a. via de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden Cultuur en Vrije Tijd. In die context ondersteunde vzw 'de Rand' lokale besturen bij de afstemming, projectaanvraag en aanbestedingsprocedure voor een nieuw ticketingsysteem.

Om de Nederlandstalige verenigingen optimaal te kunnen ondersteunen, bevroeg vzw 'de Rand' hen in 2023 over hun specifieke noden. Zo kan vzw 'de Rand' haar aanbod nog gericht op hun vraag afstemmen. Op het vlak van lokaal jeugd- en sportbeleid nam vzw 'de Rand' ook in 2023 in 4 van de 6 faciliteitengemeenten de uitvoerende rol op.

De gemeenschapscentra spannen zich in om anderstaligen te bereiken, zowel via laagdrempelige voorstellingen als cursussen en formele en informele oefenkansen Nederlands. Via haar opdracht binnen het Plan Samenleven betreft vzw 'de Rand' meer

dan ooit anderstalige nieuwkomers en hun kinderen bij de werking van de gemeenschapscentra en de lokale samenleving. Zo creëerde de vzw 5.379 individuele oefenkansen Nederlands en ontving ze 452 cursisten NT2.

Ook via RandKrant, de gemeenschapskranten en digitale media tracht vzw 'de Rand' anderstalige nieuwkomers te informeren en te sensibiliseren. In samenwerking met RINGtv werden de mogelijkheden onderzocht om te komen tot een gedeeld digitaal platform waar alle regionale nieuws uit de Vlaamse Rand kan worden verzameld.

De tweedelijnswerking in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand

Vzw 'de Rand' ondersteunt de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand op het vlak van taal(promotie)beleid, want ook buiten de 6 faciliteitengemeenten groeit het aantal anderstaligen sterk. Vzw 'de Rand' ondersteunde de lokale besturen die daarom vroegen bij de uitvoering van acties gericht op taalpromotie. Daarnaast zette de vzw lerende netwerken op, ontwikkelde methodieken en producten, ondersteunde verenigingen en organiseerde een open vormingsaanbod. Via de trekkersrol binnen de werkgroep Taal en Integratie van het Toekomstforum maakte vzw 'de Rand' werk van bovenlokale afstemming op het vlak van taalpromotie via oefenkansen en NT2-opleidingen, jeugd-, sport- en cultuurbeleid, onthaalbeleid, Plan Samenleven en andere gemeenschapsvormende acties.

Als minister van Onderwijs ben ik me ten eerste bewust van de grote uitdagingen waarmee de onderwijsinstellingen in de Vlaamse Rand kampen. De groeiende anderstaligheid onder leerlingen vraagt om een brede aanpak en gedeelde verantwoordelijkheid over alle beleidsdomeinen heen. Ik gaf vzw 'de Rand' in 2022 de bijkomende opdracht om gedurende 3 jaar de secundaire scholen die dit wensen te ondersteunen op het vlak van taalbeleid en taalpromotie, ouderparticipatie en oefenkansen in de vrije tijd. 23 secundaire scholen in de regio tekenden in voor een individuele begeleiding op het terrein. Aanvullend maakten 203 individuele leerkrachten gebruik van het open vormingsaanbod.

Via de Gordel promoot vzw 'de Rand' de regionale troeven: sport en cultuur dienen daarbij als middel om de streekidentiteit van de Vlaamse groene gordel tussen Brussel en de rest van Vlaanderen te versterken. De focus lag in 2023 op de Druivenstreek. Met 26.000 bezoekers was het een topeditie.

Vzw 'de Rand' maakte werk van de renovatie van de zittribune in GC de Zandloper en realiseerde bijkomende klimaatinvesteringen in de gemeenschapscentra de Zandloper, de Lijsterbes en de Boesdaalhoeve. Daarnaast peilde de vzw bij haar 87 medewerkers naar hun ondersteuningsnoden en voorwaarden voor persoonlijke ontwikkeling.

1.4. SD 3 De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken

OD 3.1 Huisvesting

In samenwerking met de minister bevoegd voor Wonen nam ik het initiatief voor een nieuwe regeling rond Wonen in Eigen Streek (WIES). Op 23 juni 2023 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet en op 8 december 2023 keurde ze ook het bijhorende besluit definitief goed. Dat besluit bevat een lijst van 95 gemeenten, waaronder alle 19 gemeenten van de Vlaamse Rand, die met de WIES-regeling aan de slag kunnen. Vlabinvest neemt een faciliterende rol op door lokale besturen financieel en administratief te ondersteunen bij de implementatie van WIES.

De achterliggende doelstelling van Wonen in Eigen Streek is het garanderen van betaalbare woningen voor de lokale bevolking in gemeenten met zeer hoge vastgoedprijzen. De WIES-regeling tracht de eigendomsverwerving van de woning toegankelijker te maken en richt

zich ook op een welbepaalde doelgroep, namelijk de minder kapitaalkrachtige lokale bevolking. De regeling houdt onder meer in dat gemeenten een bepaald percentage van nieuwe verkavelingen, groepswoningbouwprojecten of appartementsgebouwen kunnen voorbehouden voor WIES-kopers.

Vlabinvest heeft een dubbele opdracht: betaalbaar wonen mogelijk maken en de achterstand inzake zorginfrastructuur wegwerken. Voor de woonopdracht kende Vlabinvest in 2023 2.843.316 euro financiering toe voor de bouw van 10 Vlabinvest-woningen. Binnen deze projecten zullen 28 woningen met voorrang worden toegewezen aan mensen die een band met de streek kunnen aantonen.

OD 3.2 Taalwetgeving – Binnenlands Bestuur

Op 16 januari 2024 publiceerde het Steunpunt Taalwetwijzer het activiteitenverslag van het werkjaar 2022-2023 dat liep van september 2022 tot en met augustus 2023. Het jaarverslag gaat in op het takenpakket van het Steunpunt Taalwetwijzer en verschaft inzicht in de belangrijkste thema's van de taalwetgeving waarbinnen de activiteiten kaderen. Het jaarverslag is terug te vinden op de website van het Steunpunt Taalwetwijzer.

OD 3.3 Onderwijs

Capaciteitstekort

Bij de toekenning van de capaciteitsmiddelen hield ik rekening met de geactualiseerde verdeelsleutel van het decreet op het Onderwijs II, zoals voorzien in het 'Masterplan Scholenbouw 2.0'. De selectie van de capaciteitsprojecten gebeurde in twee rondes binnen de verschillende onderwijsnetten en dit steeds in afstemming met de lokale onderwijsverstreckers en lokale besturen (in onderwijszones) met de grootste te verwachten tekorten. Bij de verdeling van de capaciteitsmiddelen konden onderwijsverstreckers anticiperen op de te verwachten capaciteitsbehoeften in het buitengewoon onderwijs, door bijvoorbeeld prioriteit te geven aan de verdere uitbouw van bestaande campussen of de oprichting van nieuwe campussen waar zowel gewoon als buitengewoon onderwijs een aanbod hebben.

Een nieuwe versie van de capaciteitsmonitor – die de toekomstige capaciteitsbehoeften in kaart brengt – is nog in de maak.

Daarnaast heb ik voor de inschrijvingen voor schooljaar 2023-2024 een aanmeldingssysteem ter beschikking gesteld aan schoolbesturen, lokale overlegplatformen (LOP) en lokale besturen.

Taalvaardigheid Nederlands

Ik maakte van 2023 het 'schooljaar van het Nederlands' met een focus op taalcompetentie en zette in dat kader verschillende acties op. De KOALA-taalscreening werd gedigitaliseerd en gratis ter beschikking gesteld aan scholen. De onderwijsinspectie ging na hoe scholen omgaan met de KOALA-screening en de daaropvolgende taalintegratietrajecten en welke impact deze instrumenten hebben.

De 'Duik in Taal'-communicatiecampagne om meer jongeren te overtuigen voor een taalstudie liep een tweede jaar. Via het Excellentiefonds liepen 15 praktijkgerichte wedstrijden met een focus op Nederlands. Er werd een eerste editie georganiseerd van de 'Lage Landen Competitie', een olympiade Nederlands binnen het Excellentiefonds.

In het kader van het Leesoffensief vond de eerste 'Vlaanderenleestdag' plaats en lanceerden we samen met VRT een EDUbox Lezen, de 'Voorleesclub op Reis', een fonemenproject voor de allerkleinsten en leespodcasts voor jongeren.

Daarnaast liep het project 'ELODIE' (Excellent Lezen doet Iedereen Excelleren) in het kleuteronderwijs verder door. Scholen kregen wetenschappelijke ondersteuning bij het organiseren van taalintegratietrajecten.

Ik verlengde de prioritaire nascholing rond taalintegratietrajecten in het basisonderwijs en bleef initiatieven zoals 'Beste Boekenjuf/meester' en de 'Poëziesternen' ondersteunen.

Het onderzoek en de inspiratiegids rond 'Les in Lezen' werd opgeleverd. De beleidsevaluatie naar het huidige aanbod en de effectiviteit van Content and Language Integrated Learning (CLIL) in het Vlaamse secundair onderwijs werd gegund en opgestart.

OD 3.4 Werk

Ook in 2023 bleef VDAB inzetten op een brede activering als antwoord op de blijvende structurele krapte, kwalitatieve mismatches en drempels in heel wat sectoren.

Bemiddelen

VDAB voorziet een breed aanbod aan dienstverlening dat op maat ingezet kan worden volgens de specifieke noden van de werkzoekende. Daarbij focust VDAB zich met het eigen personeel prioritair op de inschatting en oriëntering van werkzoekenden, met het oog op een match met een vacature of het meest succesvolle, kortste traject naar duurzaam werk. Waar nodig verwijst VDAB door naar gespecialiseerde of intensieve dienstverlening door een partnerorganisatie. Zo lanceerde VDAB op 1 september 2023 de bemiddeling met vouchers. Dit is een dienstverlening waarbij de VDAB-bemiddelaar de dienstverleningsnood bepaalt, waarna de werkzoekende zelf een partner kiest voor intensieve bemiddeling en begeleiding. VDAB stelt zich hierbij op als een vertrouwde gids ten aanzien van de werkzoekende.

Gedurende het volledige bemiddelingsproces blijft VDAB ook de principes van de digitale contactstrategie hanteren: werkzoekenden krijgen de gepaste digitale tools aangereikt om hun loopbaan zelf in handen te nemen. Voor wie meer ondersteuning nodig heeft, is er een human-digital en een volledig fysiek aanbod.

Net zoals voor werkzoekenden voorziet VDAB ook voor werkgevers een contactstrategie met een digitale, human-digital en een volledig fysieke laag. In 2023 werd de basis gelegd voor een vernieuwing van de fysieke dienstverlening aan werkgevers met focus op knelpuntvacatures. Voor elke vacature in gedeeld beheer heeft de bemiddelaar een 'menukaart' aan gerichte vacaturebemiddelingsacties ter beschikking. Deze menukaart reikt de nodige handvaten aan om proactief en actiegericht de werkgever te ondersteunen in de zoektocht naar een geschikte kandidaat.

Anderstaligen

De Vlaamse Rand telt een hoog aandeel anderstalige werkzoekenden. Een geïntegreerd taal- en werkbeleid blijft dan ook het instrument om deze werkzoekenden toe te leiden naar een duurzame job of werkervaringskans. VDAB realiseerde dit in 2023 via verschillende wegen:

- Het hertekend inburgeringsbeleid:

Op 1 maart 2022 ging het hertekend inburgeringsbeleid van start. De nieuwe derde pijler van het inburgeringstraject houdt in dat inburgeraars zich verplicht moeten inschrijven bij VDAB binnen 60 dagen na het ondertekenen van hun inburgeringscontract. Dit is een belangrijke hefboom voor snelle activering en betekent ook dat meer inburgeraars toegeleid worden voor wie de afstand tot de arbeidsmarkt groter is.

In 2023 kreeg de geïntegreerde samenwerking tussen VDAB en AgII vorm via proeftuinen. Om een dwarsdoorsnede te krijgen van het inburgeringslandschap werden de proeftuinen gespreid over de provincies, grote steden en kleinere gemeenten. In 2023 werden de bevindingen van de proeftuinen meegenomen in de operationele samenwerking om tot betere werkafspraken tussen alle partijen te komen.

- Talenplan:

VDAB continueerde in 2023 de uitrol van verschillende acties onder de 5 pijlers van het Talenplan 'Vijf voor Taal':

- Zo werden bemiddelaars via opleiding intern versterkt en ondersteund om het taalniveau meer genuanceerd te kunnen inschatten. Ook het opleidingsaanbod om te communiceren in heldere taal werd verdergezet.
- VDAB heeft in samenwerking met zowel de sectorale clusters van VDAB, als met onderwijs en partners, ingezet op het uitbreiden van een maatgericht opleidingsaanbod voor anderstalige klanten. Op maat van het klantprofiel en de beroepsaspiratie zette VDAB diverse opleidingsvormen in (lineair, gecombineerd, geïntegreerd, etc.).
- In 2023 waren taalcoaching tijdens IBO en jobcoaching gecombineerd met taalcoaching succesvolle kernproducten. De dienstverlening 'Taaladvies bij Tewerkstelling' behoort sinds 2023 tot het kernaanbod van VDAB. Met deze dienstverlening zette VDAB in op een proactieve aanpak binnen de werkgeversdienstverlening.
- Daarnaast zette VDAB verder in op de praktijkgerichte en de competentieversterkende implementatie van (ver)taaltechnologie tijdens bemiddeling en opleiding en op de werkvloer, bv. via sectorale uitbreidingen van de FACT-app (First Aid Communication Tool). VDAB werkte ook aan de uitbreiding van het aanbod rond digitale modules.
- VDAB verfijnde in 2023 de monitoring van de activiteiten rond anderstalige klanten in eigen beheer en in samenwerking met onderwijs en opleidingspartners.

- Optimalisering van dienstverlening:

VDAB zette ook verder in op het ondersteunen van werkgevers bij het aanwerven van anderstalig talent. Zo liep er in Vlaams-Brabant een pilootproject in de sociale economie. Daarnaast continueerde VDAB het aanbod dat hoogopgeleide anderstaligen toelaat om via een snel traject Nederlands te volgen. Die opleidingen vinden plaats in Leuven, maar ook werkzoekenden uit de Rand kunnen er terecht. VDAB investeerde ook verder in het aanbod in eigen beheer voor hooggeschoolde anderstaligen, namelijk Hogerop. In Vlaams-Brabant is dat een online aanbod voor hooggeschoolde anderstaligen die aan de slag willen gaan volgens hun diploma. Aangezien het online is, kunnen werkzoekenden uit de Rand hier ook aan participeren.

Samenwerken

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap sloten in 2021 een samenwerkingsakkoord over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de opleiding, de vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden. De betrokken regeringen engageren zich zo om verder te werken aan competentieontwikkeling, inclusief taalkennis en (niet-)technische vaardigheden en aan de erkenning van eerder verworven competenties.

VDAB en Actiris implementeren deze engagementen verder in hun samenwerking en optimaliseren de automatische gegevensuitwisseling conform de privacy-/GDPR-

wetgeving. In 2023 sloten Actiris en VDAB een nieuwe meerjarenovereenkomst met als doel de competenties van de Brusselse werkzoekenden te verhogen en een grotere mobiliteit van werkzoekenden te realiseren tussen de gewesten.

Voorts was er in 2023 een vervolgonderzoek op het Viona-onderzoek 'Interregionale tewerkstellingszones op basis van een vraag- en aanbodanalyse' van IDEA Consult en HIVA KULeuven. In dit onderzoek worden zones in Vlaanderen met potentieel voor meer interregionale mobiliteit van Waalse en Brusselse werkzoekenden geïdentificeerd. Het vervolgonderzoek gaat op vraag van VDAB en Actiris in op één van deze tewerkstellingszones, namelijk op de tewerkstelling van Brusselse werkzoekenden in de Vlaamse Rand. Zo worden de gegevens met betrekking tot de vraag- en de aanbodzijde verder verfijnd voor Brussel en voor de Vlaamse Rand.

In 2022-2023 liep de gezamenlijke communicatiecampagne van VDAB en Actiris "een job, c'est aussi un job", die zich richt op werkgevers in de Vlaamse Rand. De campagne spoort werkgevers aan om samen met Actiris en VDAB projecten op te zetten die Brusselse werkzoekenden toeleiden naar Vlaamse knelpuntberoepen.

VDAB blijft ook een actieve partner in 'Aviato', het werkgelegenheidscentrum van Brussels Airport. In 2023 heeft het Aviato-team 1500 gesprekken gevoerd met werkzoekenden waarvan 50% uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Daarnaast heeft Aviato meer dan 20 events met werkgevers georganiseerd en waren ze ook aanwezig op diverse beurzen van partners (voornamelijk in Brussel). Voor de eigen events wordt actief samengewerkt met Actiris (en andere partners) om dit bekend te maken onder de Brusselse werkzoekenden.

4 opleidingstrajecten werden aangeboden door VDAB en Bruxelles Formation. In totaal werden 134 werkzoekenden opgeleid (76 uit BHG, 52 uit Vlaanderen en 6 uit Wallonië). Voor de opleidingen die door Bruxelles Formation gefinancierd werden, nam VDAB het 'Maatwerk Nederlands' op.

Lokale besturen

Eind 2023 hebben 85% van alle Vlaamse steden en gemeenten met VDAB een strategische samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Centraal in de samenwerkingsovereenkomsten staat de ambitie om een Vlaamse werkzaamheidsgraad van 80% te realiseren. Heel wat samenwerkingsovereenkomsten zijn met een intergemeentelijk samenwerkingsverband sociale economie & werk afgesloten om zo ook de kleinere gemeenten te kunnen bereiken.

VDAB Vlaams-Brabant sloot al in 2022 met 11 gemeenten van de Vlaamse Rand een langlopende samenwerkingsovereenkomst af met de ambitie de werkzaamheidsgraad te verhogen. Het betreft de volgende gemeenten uit Halle-Vilvoorde: Asse, Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Kraainem, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem en Zaventem. Deze overeenkomst loopt tot 2025 en wordt geconcretiseerd met behulp van een jaarlijks actieplan.

In 2023 werden met 3 bijkomende gemeenten van de Vlaamse Rand gezamenlijke acties opgezet. Naast de werking in het kader van de 'regierol sociale economie en werk', werden Meise en Merchtem betrokken in een 'Lokaal Partnerschap' om de participatie op de arbeidsmarkt van personen met een complexe problematiek te bevorderen (Europa WSE-project). Drogenbos werd in het kader van het Lokaal ActiveringsPact betrokken. Er werd samen met de gemeente ingezet op tewerkstelling van mensen met een leefloon (of equivalent leefloon) op de reguliere arbeidsmarkt.

VDAB Vlaams-Brabant heeft ook een samenwerkingsovereenkomst met de provincie Vlaams-Brabant en met het burgemeestersoverleg Toekomstforum Halle-Vilvoorde.

Hiermee kan de samenwerking met de lokale besturen ook op beleidsvlak versterkt worden.

OD 3.5 Economie

Via gerichte communicatie naar de publieke actoren in de regio ging de Vlaamse overheid na of er interesse is voor ondersteuning om te komen tot een bovenlokaal uitgiftebeleid van clusters van bedrijventerreinen, o.a. in de regio Vilvoorde-Machelen en in de Zuidelijke Zennevallei, en dit in functie van projectgeneratie in 2024.

Voor het Research Park Zellik is het Agentschap Innoveren en Ondernemen in overleg met Green Energy Park (VUB / UZ Brussel) om met een hernieuwde ambitie tot een innovatie- en wetenschapscampus te komen, met een herorganisatie van beheer en uitgifte, en dit in nauw overleg met de gemeente Asse en de bedrijvenvereniging.

OD 3.6 Mobiliteit

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare werken investeerde via De Werkvennootschap in 2023 verder in de aan haar toegewezen projecten. Voor het Programma Werken aan de Ring, waaronder de herinrichting van de Ring rond Brussel (R0) (Noord, Oost en West/Zuid), de uitbouw van het hoogwaardig openbaar vervoer (Brabantnet), de investeringen in de fietssnelwegen alsook verschillende Hoppinpunten, werd meer dan 100 miljoen euro geïnvesteerd.

Zo gingen er significante bedragen naar het ringfietspad, de F2, de tweede fase van de F204 en naar de F203, de F205 en naar de fietsbruggen A201K en F29k. Andere vastleggingen voor projecten binnen het programma Werken aan de Ring betroffen de studiekosten voor de herinrichting van de A8 in Halle, alsook voor de grondinnames die voor de verschillende projecten noodzakelijk zijn. Voor de herinrichting van de R0-Noord werd het GRUP voorlopig vastgesteld (en ondertussen begin 2024 ook definitief) en ook voor de geïntegreerde planprocessen voor de vier knopen in R0-Oost werden verdere stappen gezet. Daarnaast werd de werken gestart voor de renovatie van het viaduct van Vilvoorde. De omgevingsvergunning voor het DBFM-project 'complex R0- A201', de multimodale quick win ter hoogte van de nationale luchthaven in Zaventem, werd aangevraagd. De vergunningen voor de Luchthaventram werden bekomen en de omgevingsvergunningsaanvraag voor de Sneltram werd verder afgewerkt voor indiening. Zo werkte de Vlaamse overheid gestaag verder aan de mobiliteits- en leefbaarheidsoplossing die de Vlaamse Rand, Vlaanderen en Brussel zo hard nodig hebben.

OD 3.7 Cultuur, jeugd, sport en het verenigingsleven

In de Vlaamse Rand kennen zowel de Vlaamse overheid als de provincie Vlaams-Brabant subsidies toe aan verenigingen die het Nederlands promoten. De Vlaamse overheid kent ook subsidies toe aan projecten die de sociale cohesie versterken.

Daarnaast kunnen verenigingen gebruik maken van de expertise van vzw 'de Rand' inzake oefenkansen Nederlands en taal(promotie)beleid. De vzw werkt hiervoor, in samenwerking met de betrokken federaties en koepelorganisaties, kant-en-klare pakketten uit die via de lokale besturen ter beschikking worden gesteld van de verenigingen. De vzw zorgt ook voor de organisatie van workshops en kan op vraag van de besturen ingeschakeld worden voor een procesmatige begeleiding op maat van de verenigingen.

OD 3.8 Welzijn en Gezondheid

De ondersteuning van de werking van het autonoom provinciebedrijf Vlabinvest blijft behouden, conform de decretale bepalingen, om de achterstand aan welzijns- en gezondheidszorgaanbod in Vlaams-Brabant verder weg te werken. Daarbij geldt er een

voorrangsregeling voor de Vlaamse Rand. Hiervoor is een jaarlijks budget voorzien van 2,35 miljoen euro.

Ter uitvoering van zijn zorgopdracht verleende Vlabinvest in 2023 2.495.151,32 euro aan subsidies. De subsidies zijn verdeeld over de Vlaamse Rand met 11 dossiers, goed voor 70,3% van het totaal verleende subsidiebedrag, en 9 dossiers uit het arrondissement Leuven. Daarnaast investeerde Vlabinvest 500.000 euro in de ontwikkeling van een regionale zorgcampus te Halle, waar ca. 1800 m² zorginfrastructuur ter beschikking zal komen voor diverse initiatiefnemers in de zorg. Om dit alles te financieren, subsidies en zorgcampus, werd 645.151,32 euro niet-aangewend saldo uit 2022 ingezet.

OD 3.9 Toerisme

In 2023 werden 9 Vlaamse Parken erkend, waaronder 4 Nationale Parken en 5 Landschapsparken. De Brabantse Wouden hadden een erkenningsaanvraag ingediend en zijn finaal ook erkend als een Nationaal Park. De komende jaren zal dit Nationaal Park verder uitgebouwd worden, net zoals de andere Vlaamse Parken.

In het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht werd er een subsidieoproep georganiseerd voor bierbelevingen in Vlaanderen. Brouwerij Oud-Beersel heeft een subsidie ontvangen voor het project 'Toeristische ontsluiting van brouwerij Oud Beersel, Bierhuis Oud Beersel en de Kriekerij'. Lambiekbieren oefenen een enorme aantrekkingskracht uit op liefhebbers van over de hele wereld. In 2023 werden twee *travel trade familiarisation trips* georganiseerd die beiden ook de brouwerij Oud-Beersel hebben bezocht en in het aanpalende Bierhuis Oud-Beersel geluncht hebben.

In 2024 wordt het WK gravel gereden in de Brabantse Wouden. Ter voorbereiding heeft Toerisme Vlaanderen eind 2023 een gravel-prospectiereis georganiseerd in oktober 2023 voor 13 fietstouoperators uit Denemarken, Zweden, Duitsland, Zwitserland, Italië, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en de VS. Naast de Brabantse Wouden kwamen uiteraard ook andere gravelstroken in Vlaanderen aan bod in deze prospectiereis. Ook in de Flanders' Finest Fietsroutes komt de Vlaamse Rand aan bod in enkele routes, zoals de Lambiek- en Geuzeroute en Zoniënroute.

OD 3.10 Integratie en inburgering

Plan samenleven

Op 22 september 2023 keurde de Vlaamse Regering de subsidie goed voor het tweede projectjaar van Plan Samenleven. Met het Plan Samenleven wil de Vlaamse overheid lokale besturen financieel én inhoudelijk ondersteunen om samenleven in diversiteit te bevorderen en het Nederlands te versterken. Voor dit tweede projectjaar verdeelde de Vlaamse Regering een bedrag van 16,9 miljoen euro over 147 lokale besturen, de VGC en vzw 'de Rand'. Waar in het eerste projectjaar al 15 besturen uit de Vlaamse Rand instapten in het Plan Samenleven, dienden in het tweede projectjaar nog eens 3 randgemeenten (Merchtem, Overijse en Tervuren) een dossier in voor het Plan Samenleven.

Ook deze gemeenten deden vanaf het najaar van 2023 een beroep op de expertise van het Agentschap Integratie en Inburgering, vooral rond taal, participatie en brugfiguren onderwijs. Een vast aanspreekpunt hielp van bij de start met de coördinatie en uitvoering van acties en brengt de brede expertise van het AgII binnen bij zowel interne diensten als externe partners van de besturen. Het AgII stemde voor de ondersteuning van de lokale besturen in de Vlaams Rand maximaal af met vzw 'de Rand'. De twee partners sloten hiertoe een samenwerkingsovereenkomst, vertrekkende vanuit gemeenschappelijke doelstellingen en gedeelde principes.

Taalpromotie

Op het vlak van Nederlands leren hebben het AgII, vzw 'de Rand' en provincie Vlaams-Brabant lokale besturen in de Vlaamse Rand ondersteund met gerichte communicatiemiddelen en een campagnestrategie op maat om massaal anderstaligen te stimuleren om Nederlands te leren. De jaarlijkse taalpromotiecampagne resulteerde in 2023 in een recordaantal anderstaligen die de weg hebben gevonden om Nederlands te leren. 4.644 anderstaligen uit de Vlaamse Rand meldden zich aan voor een cursus Nederlands tweede taal.

Oefenkansen Nederlands

Op het vlak van oefenkansen Nederlands breidde het AgII samen met vzw 'de Rand' en de stedelijke agentschappen het ondersteuningsaanbod voor lokale besturen, organisatoren en vrijwilligers verder uit. Onder meer via de nieuw gelanceerde website voor organisatoren van oefenkansen (www.oefenkansen.be) werd er ingezet op ontsluiting van de uitgewerkte instrumenten voor aanbieders van oefenkansen. Ook ondersteunde het AgII verschillende lokale besturen binnen Plan Samenleven om te komen tot een kwaliteitsvol en gediversifieerd aanbod aan oefenkansen Nederlands. Daarbovenop zette het AgII in samenwerking met vzw 'de Rand' een lerend netwerk op rond oefenkansen Nederlands voor volwassenen voor de lokale besturen in de Rand.

Brugfiguren in het onderwijs

Naast lokale ondersteuning binnen de besturen rond het thema 'brugfiguren onderwijs' faciliteert het AgII ook bovenlokale uitwisseling rond dit thema. Via het opzetten van netwerken tussen lokale besturen en partners enerzijds en via het organiseren van intervisie voor brugfiguren zelf anderzijds zorgt het AgII voor expertisedeling, deskundigheidsbevordering, inspiratie en kwaliteitsbewaking.

Het participatie- en netwerktraject

In 2023 gingen de eerste inburgeraars uit de Vlaamse Rand op zoek naar een zinvolle invulling van hun participatietraject. De doelstelling van dit onderdeel binnen het inburgeringstraject is participatie in een Nederlandstalige context zodat het sociaal netwerk van de inburgeraar verbreedt.

Voor het participatie- en netwerktraject zijn de lokale besturen een prioritaire partner. Zij hebben de verantwoordelijkheid om het aanbod op een toegankelijke en transparante manier tot bij de inburgeraar te brengen, zodat deze zelfstandig een passend traject kan vinden. Het AgII ondersteunde de lokale besturen in deze rol door ze te informeren, data en communicatiemateriaal aan te leveren en vormingen te organiseren. Daarnaast stimuleerde het AgII lokale besturen om lid te worden van het organisatienetwerk 'participatietraject voor nieuwkomers'. Binnen dit netwerk worden uitdagingen en noden in kaart gebracht en acties om aanbod te ontsluiten.

In dit kader werd in 2023 de aanbodzoeker www.ikdoemee.be gelanceerd. Die nieuwe website centraliseert het aanbod aan laagdrempelige participatiemogelijkheden en oefenkansen Nederlands. Via zijn intuïtieve karakter vinden zowel de doelgroep als doorverwijzers gemakkelijker de weg naar het bestaande aanbod. Het AgII maakte dit platform bekend bij de lokale besturen en organisaties en stimuleerde en ondersteunde hen in het gebruik van deze nieuwe tool. In november organiseerde het AgII het event 'Goesting' in Halle, waar zowel lokale besturen, aanbodverstrekkers als inburgeraars en anderstaligen uit onder andere de Vlaamse Rand kennis konden maken met elkaar en met verschillende participatiemogelijkheden.

Samenwerkingsovereenkomst tussen vzw 'de Rand' en AgII

Het AgII en vzw 'de Rand' sloten een samenwerkingsovereenkomst af om hun ondersteuningsaanbod richting anderstaligen, lokale besturen en organisaties maximaal op

elkaar af te stemmen vertrekkende vanuit een gedeelde ambitie, gezamenlijke doelstellingen en aanpak voor de Vlaamse Rand.

1.5. SD 4 Het groene en open karakter van de Rand bewaken

OD 4.1 Waardevolle natuur koesteren en versterken

Mijn collega-ministers en ikzelf werken gemeente- en gewestgrensoverschrijdend samen met als doel hogere natuur- en landschapswaarden te creëren, betere natuurbescherming te waarborgen en een meer coherente ontwikkeling van het landschap te bevorderen. Mijn collega-minister bevoegd voor Omgeving zet daarbij in op een gebiedsgerichte aanpak. In 2020, 2021 en 2023 kenden de minister van Omgeving en ik via een gezamenlijke oproep projectsubsidies 'Groene Rand' toe aan projecten die zorgen voor bijkomend toegankelijk groen in de Vlaamse Rand. Er werden 8 projecten ingediend voor een totaal bedrag van 2 miljoen euro. Er werden 5 projecten goedgekeurd voor een totaal bedrag van 1,16 miljoen euro.

Naast de projectoproep Groene Rand kunnen potentiële initiatiefnemers ook weer een beroep doen op projectsubsidies die Vlaanderen breed uitgerold worden, bijvoorbeeld de projectoproep Natuur in je Buurt. Die projectoproep wil in heel Vlaanderen, dus ook in de Vlaamse Rand, inrichtingsprojecten ondersteunen die bijdragen aan de oplossing van een maatschappelijke uitdaging via natuurontwikkeling of door de aanleg van natuurelementen.

In oktober 2023 werd het ambitieuze project van het Nationaal Park Brabantse Wouden goedgekeurd. Een erkenning als Nationaal Park zorgt ervoor dat de natuur in dit bijzondere gebied in de Vlaamse Rand beter beschermd en versterkt kan worden, met minder versnippering en meer bos en natuur.

Mijn collega-minister investeert in projecten die het patrimonium en de beleving in de Vlaamse Rand een internationale uitstraling geven, zoals de uitbouw, in samenwerking met Toerisme Vlaanderen en het Vlaamse Randfonds, van de onthaalpoort Groenendaal en andere poorten tot het Nationaal Park Brabantse Wouden.

In 2024 zullen de diensten van mijn collega-minister van Omgeving de aangekochte gronden verder inrichten en zoeken we samen naar verbindingsmogelijkheden met de andere bossen en natuurgebieden in de omgeving.

In de Vlaamse Rand hebben we extra aandacht voor nieuwe bomen. We streven zo naar minstens 30 hectare bosuitbreiding bij de herbestemming van de site ex-NAVO/Defensie-KKE in Evere, Brussel-Stad en Zaventem conform de eerdere beslissingen van de Vlaamse Regering. We zetten in op bos- en natuuruitbreiding in Meise-Westrode.

Met de jaarlijkse Gordel zetten we de campagne om bomen te planten in de Vlaamse Rand verder in samenwerking met de Bûmplanters. ANB stelde een regiobeheerder aan die samen met de provincie, de lokale besturen, private partners en de bevoegde ministers nagaat welke locaties in de Vlaamse Rand in aanmerking komen voor bijkomend groen.

Ook vanuit het Vlaamse Randfonds bleef ik sterk inzetten op meer groen in de Rand met de grote boomplantactie 'de Vlaamse Rand boomt' die zorgde voor de aanplanting van meer dan 100.000 nieuwe bomen in de Vlaamse Rand. ik verwijs voor meer uitleg naar OD 1.3 Vlaamse Randfonds

Een communicatiecampagne werd gevoerd, een crowdfundingactie werd uitgerold en duizenden 2.630 randbewoners vrijwilligers hielpen mee om van 'de Vlaamse Rand boomt' een succes te maken. Ze deden dit door een financiële bijdrage te leveren of door mee te helpen op een van de vele publieke plantacties. De campagne 'Vlaamse Rand Boomt' plantte tijdens het plantseizoen 2022-2023 en 2023-2024 71.376 bomen aan. Aangevuld met de Gordelbomen, die een groen alternatief waren voor het Gordelfestival in

coronatijden, en de Scholen Groene Rand van het plantseizoen 2021–2022 komt dit op een totaal van 130.078 nieuw aangeplante bomen. Het doel van 100.000 bomen werd zelfs licht overtroffen.

Op 25 februari 2024 kon ik samen met alle betrokkenen op een publiek evenement in Merchtem de laatste grote plantactie voor de campagne aanschouwen. Daar werden op enkele dagen tijd maar liefst 14.000 bomen geplant.

Het spreekt voor zich dat ook mijn collega-minister en ANB extra aandacht blijven besteden aan meer groen in de Vlaamse Rand. Daarbij vertrekken ze van het bestaande instrumentarium en ontwikkelen ze bijkomende financiële stimuli voor openbare besturen en private eigenaars.

OD 4.2 Open Ruimte

4.2.1. Uitvoering planprogramma Vlaamse Rand

Op aansturen van de minister van Omgeving is de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) met verschillende projecten actief in de Vlaamse Rand.

In het kader van het planprogramma Land van Teirlinck (Beersel-Linkebeek) heeft VLM de studie van de knelpunten voor vismigratie langs de Molenbeek afgerond. De werkzaamheden zijn opgeleverd op locaties zoals de Gemeenveldsite, de Alsebergse Beemd, Destelheide en bij de monding van de Zevenborrebeek. Samen met de provincie Vlaams-Brabant worden ook de voorbereidingen getroffen voor werkzaamheden aan de Molenbeek in het Provinciedomein van Huizingen en aan het gecontroleerde overstromingsgebied Elsemheide. Het herstel van het wandelpad Steenput-Herissem staat gepland voor een later stadium. Er wordt tevens onderzocht hoe alternatieve financiering kan worden gevonden voor het openleggen van de Molenbeek in de Vanderveldelaan. Met de overgebleven landinrichtingsmiddelen in het gebied is VLM gestart met de planvorming voor een vierde inrichtingsplan, met aandacht voor de gebieden rond de Meigemheide (Beersel) en Linkebeek.

Binnen het landinrichtingsplan Molenbeekvallei-Sint-Genesius-Rode heeft VLM de realisatie van de Molenbeekwandeling voltooid. Na de aankoop van de Geevaert- en Schipvijver is VLM bezig met het opstellen van technische ontwerpen voor de herinrichting van deze vijvers, met als doel het bevorderen van biodiversiteit, verbeterd waterbeheer en een meer gestructureerde recreatieve ervaring. De werkzaamheden aan de Geevaertvijver worden momenteel uitbesteed. In lijn met het Vlaams Adaptatieplan en de Blue Deal, heeft VLM nauw samengewerkt met de gemeente om een deel van het stort in de Kwadebeekvallei te verwijderen en het gebied zo in te richten dat het waterbeheer verbetert en de biodiversiteit en ecologische waarde worden versterkt.

In het landinrichtingsplan Groene Noordrand (Asse-Wemmel-Grimbergen) heeft VLM het ontwerplandinrichtingsplan voltooid, dat momenteel in de adviesfase zit en waarvan het openbaar onderzoek volgt in het eerste semester van 2024. Dit plan omvat diverse uitdagende initiatieven, zoals de herinrichting van de archeo-ecologische locaties Relegemse Motte en Senecaberg, de ontwikkeling van bufferbekkens bijvoorbeeld op Rassel en Potaarde, de landschappelijke aanleg van het kasteelpark van Wemmel, alsook landschappelijke en ecologische verbeteringen rond de Balkaenvijver, valleierstel stroomopwaarts van Wemmel, verbetering van de toegangswegen tot de kouters, en investeringen in en rondom Borcht.

Langs de Maalbeek in Asse werden de inrichtingen op de kouters van Bekkerzeel afgewerkt. Binnen het landinrichtingsplan Oostelijke Maalbeekvallei (Grimbergen) zijn de eerste werkzaamheden gestart, gericht op de herinrichting van het park ten zuiden van het vliegveld. Een tweede uitvoeringsproject betreft de herinrichting van de vijvers. Dit project wordt extern ontworpen door een gespecialiseerd studie bureau, met een ontwerptraject dat zich uitstrekt tot 2024, met de bedoeling tot uitvoering te komen vanaf 2025. De plannen voor wandel-, recreatie- en speelvoorzieningen zullen op een later moment

worden gerealiseerd. Daarnaast wordt er ook een studie voorbereid met betrekking tot vismigratie in deze vallei.

In het landinrichtingsplan IJsevallei (Overijse-Hoeilaart) wordt de inrichting van kasteelpark 't Kasteeltje afgewerkt tegen de opening op 21 april 2024. De eerste werken aan de Potvijver zijn ondertussen uitgevoerd, de ontslibbing zal weldra plaatsvinden. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de uitbreiding van het natuurgebied Paardenwater in Ten Trappen (Hoeilaart - Overijse), het uitvoeringsbestek wordt momenteel opgesteld. Tijdens de lente van 2024 wordt nog een faunapassage aangelegd ter hoogte van de brug onder de E411 in de Frans Verbeekstraat. Extra ecotunnels om Paardenwater en Ten Trappen te verbinden zullen geplaatst worden onder de J. Kumpstraat door De Werkvennootschap (DWV) bij de aanleg van de F204. Een externe studieopdracht is opgestart voor de hermeandering van de IJse ter hoogte van de Ijsebroeken en de Nellebeek (in Overijse). Tijdens het project wordt momenteel ook gewerkt aan extra wandel en fietsverbindingen ter hoogte van het Kasteelpark Isque, en de verbinding van Overijse via Paardenwater naar Hoeilaart.

LIP OVID (slechts deels in de Vlaamse Rand (gemeente Tervuren) werd goedgekeurd in oktober 2023. De onteigeningsprocedures worden momenteel opgestart. De gemeente Huldenberg moeten voor een aantal dossiers de procedure gemeentewegen decreet doorlopen voor kan overgegaan tot inrichting van nieuwe wandel en fietsverbindingen, alsook natuurherstel en ecologische inrichting van de oevers van de IJse.

Het landinrichtingsplan Woluwe-Trawool-Floordambos (Vilvoorde-Machelen) werd eind 2022 goedgekeurd. De maatregelen zijn begroot op drie miljoen euro. De eerste werken aan de Ravaartstraat gaan weldra van start. Daarna wordt het park aan de Aarschotse straat op de schop genomen. Nadien volgen onthardingswerken in Machelen.

De eerste oproep voor 'Uitvoeringsinitiatieven Vlaamse Rand' werd uitgebracht aan het begin van 2024, en zal worden gevolgd door drie nieuwe oproepen in de komende jaren. Deze oproepen hebben tot doel om gedurende vier jaar extra te investeren in de herinrichting van de open ruimte die aansluit bij de landinrichtingsprojecten. De jaarlijkse investeringen zijn begroot op 200.000 euro aan subsidies voor landinrichting.

Het programma Water-Land-Schap heeft als doel om waterproblemen in landelijke gebieden integraal aan te pakken, in nauwe samenwerking met verschillende belanghebbenden zoals landbouwers, bedrijven, bewoners en landschapsbeheerders. Water.Land.Schap 1.0, het project 'Zennebeemden', loopt tot 2026 en wordt mede gefinancierd vanuit de Blue Deal. Het richt zich in de eerste fase op het herstellen van de natuurlijke hydrologie van de Biezenweidebeek. Er wordt actief gewerkt aan de voorbereiding van andere projecten, zoals het verlengen van het Zennepad richting Drogenbos. Er wordt overwogen om samen met de brede projectcoalitie een Life-subsidie te gebruiken als stimulans voor dit project. Daarnaast staat de aankoop van 60 hectare Beemden op het punt van realisatie.

Water.Land.Schap 2.0, het project 'Klimaatrobuuste Groene Noordrand', loopt tot 2025 en heeft al zijn eerste inrichtingen afgerond. De meandering van de Amelvonnebeek in de plantentuin van Meise is eind 2023 voltooid. Ook de Karlijnbeek zal worden aangepakt binnen dit project.

4.2.2. Planprogramma Vlaamse Rand: planning

Het project landinrichting Vlaamse Rand werd goedgekeurd voor een totaal subsidiebedrag van 37 miljoen euro. In 2021 keurde de Vlaamse Regering de tweede fase, begroot op 8,5 miljoen euro, goed. Het landinrichtingsplan Woluwe-Trawool-Floordambos werd op voorstel van de minister van Omgeving aan de Vlaamse Regering voorgelegd in 2022. In 2024 volgt het ontwerplandinrichtingsplan voor Groene Noordrand (Asse-Meise-Wemmel-Grimbergen). De volgende jaren wordt ingezet op de ontwerplandinrichtingsplannen

Noskoem (Zaventem) en Zuunbeek-Vogelzangbeek (Sint-Pieters-Leeuw, mogelijk in combinatie met Dilbeek, Drogenbos en Beersel).

In 2023 werden de vragen naar verdere landinrichtingsprojecten in de Vlaamse Rand opgevolgd en geëvalueerd. Momenteel zijn er vragen voor nieuwe landinrichtingsplannen in de Vlaamse Rand vanuit Asse-Merchtem, vanuit Overijse en in het kader van de visievorming rond Westrode (Meise). Die vragen moeten in de loop van 2024 verder worden geëvalueerd en geconcretiseerd.

4.2.3. Plattelandsbeleid

Als coördinerend minister voor de Vlaamse Rand ondersteun ik het plattelandsbeleid van mijn collega-minister van Omgeving. Ik draag vanuit mijn bevoegdheden ook bij aan de Europese 'Long Term Vision for Rural Areas', een strategie voor een geïntegreerde plattelandsontwikkeling met 2040 als horizon, die gecoördineerd wordt door de Vlaamse minister bevoegd voor plattelandsbeleid.

Dit vertaalt zich concreet in de aanwijzing (2023) van het Pajottenland als LEADER-gebied. LEADER is een subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling, voor projecten die draaien rond de thema's landbouw en bio-economie, landschap en dorpen. Tussen 2024 en 2027 zullen er oproepen worden gedaan voor projectvoorstellen in uitvoering van LOS (lokale ontwikkelingsstrategieën).

De VLM-oproep houtkanten (2023) ondersteunt gemeenten, provincies en gemeentelijke samenwerkingsverbanden die houtkanten uitbreiden en versterken.

4.2.4. Natuur en bos

In de Vlaamse Rand rond Brussel zorgt de nabijheid van groen voor een klimaatbuffer en een groene long. Met het Vlaamse Randfonds stimuleer ik het behoud en de uitbreiding van het groene karakter van de Rand (zie OD 1.3 Vlaamse Randfonds). Ik behoud de nauwe samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij, en zet de beschikbare instrumenten in om de open ruimte in de 19 randgemeenten waar mogelijk te versterken en verder te ontsluiten. De projectoproepen 'Groene Rand' en 'Natuur in je Buurt' zullen de subsidiëring van uitbreidingsinitiatieven voor meer toegankelijk openbaar groen voortzetten.

OD 4.3 Landbouw betere kansen bieden

Ik ondersteun het beleid van mijn collega-ministers bij initiatieven die de landbouwer opnieuw nauwer in contact brengen met de lokale gemeenschap via bijvoorbeeld zorgboerderijen en hoevertoerisme.

De studie rond Voedsellandschappen van de VLM diende als inspiratie om zulke projecten effectief uit te bouwen in de Vlaamse Rand. In zo'n voedsellandschap krijgt lokale voedselvoorziening een belangrijke plaats en komt landbouw in contact met de lokale bevolking om te zorgen voor een zo kort mogelijke keten en een verzekerde afzetmarkt voor de lokale landbouwers. Samen met de ministers bevoegd voor Landbouw en Toerisme volg ik dit verder van nabij op, zodat we hier, waar mogelijk, ook voor de Vlaamse Rand kansen creëren.

In 2023 zetten we in Sint-Pieters-Leeuw de overeenkomst met de lokale landbouw voort op de gronden in eigendom van de VLM. We bekijken voort hoe we dat juridisch nog beter kunnen verankeren en hoe we voor de landbouwers daar zo voor meer rechtszekerheid kunnen zorgen. De VLM zal in de Vlaamse Rand verder inzetten op Voedsellandschappen en op de grondenbank 'Ruimte voor voedsel'.

De nieuwe VLM-oproep 'voedselregisseurs' (2023) ondersteunt lokale voedselregisseurs die de samenwerking binnen korteketenvoedselproductie vergroten en nieuwe samenwerkingsvormen tussen landbouwers en bewoners opzetten.

1.1. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

VLAAMSE RAND, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	1.512	17.411	9.006	5.642	8.932	3.891
Toe-lagen IS	7.554	8.626	8.625	7.554	8.326	8.326
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	9.066	26.037	17.631	13.196	17.258	12.217

Inhoudelijke toelichting:

Kredietevolutie **ESR-uitgaven** 1^e BA t.o.v. 1^e BA-JR: +15.899 keuro VAK en +3.290 keuro VEK:

SJ0-1SHD2FB-WT:

+14.319 keuro VAK (begrotingsruiter) overdracht niet bestede middelen van 2022 naar 2023. In de uitgavenbegroting wordt jaarlijks een decreetsbepaling opgenomen die het mogelijk maakt om de niet bestede middelen over te dragen naar het volgende jaar;

-348 keuro VAK en VEK herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de financiering van het 'eigen aandeel' in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, relighting en HVAC-projecten;

-280 keuro VAK en 70 keuro VEK herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel "isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes";

-1.500 keuro VAK herverdeeld naar de capaciteitsprovisie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming voor de bouw van een nieuwe basisschool in Grimbergen;

-579 keuro VAK en VEK herverdeeld naar het Vlaamse Agentschap Natuur en Bos voor de subsidieoproep voor de vergroening van de Vlaamse Rand;

+ 4.287 keuro VAK en VEK herverdeeld van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Kredietevolutie **Toelagen** 1^e BA t.o.v. 1^e BA-JR: +1.072 keuro VAK en +772 keuro VEK:

SJ0-1SHD2FY-IS:

+348 keuro VAK en VEK herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) voor de financiering van het 'eigen aandeel' in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, relighting en HVAC-projecten;
 +280 keuro VAK en +70 keuro VEK herverdeeld van begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT (Vlaamse Randfonds) voor de cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel "isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes";
 +120 keuro VAK en +30 keuro VEK herverdeeld van het klimaatfonds voor de maatregel "isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes";
 +310 keuro VAK en VEK herverdeeld van het Vlaams Energiebedrijf relancesteun voor schrijnwerk en beglazing, relighting en HVAC-projecten;
 +14 keuro VAK en VEK herverdeeld vanuit een provisioneel krediet voor de toekenning van de indexprovisie.

De begrotingsuitvoering wordt toegelicht onder de respectievelijke begrotingsartikels.

1.6.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

Niet van toepassing.

Uitgaven

SJ0-1SHD2FA-WT – RECHTSTREEKSE INITIATIEVEN VOOR EEN GECOÖRDINEERD RANDBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden onder meer communicatie-initiatieven, de Randuitcheques, de impulssubsidies en de subsidies voor de faciliteitengemeenten aangerekend. Verder zijn er ook nog de nominatim subsidies aan BRIO, vzw RTVB en vzw Museum Felix De Boeck. Ook algemene werkingskosten worden hierop aangerekend.

Dit begrotingsartikel past in SD 1 (Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.012	1.602	1.601	1.142	1.667	1.645

Inhoudelijke toelichting:

De uitvoering van het VAK bedraagt 1.602 keuro en van het VEK 1.646 keuro. Er is een verschil in uitvoering van 1 keuro VAK en VEK met de tabel hierboven. Ten gevolge van de technische impact van de verdere afhandeling van dossiers van vóór de fusie van het beleidsdomein KBBJ wordt in bepaalde gevallen de VAK en VEK-aanrekening niet gecorrigeerd (losse creditnota's). Daardoor is het mogelijk dat er kleine

afwijkingen zijn tussen de aanrekeningen volgens de tabellen en de opgenomen verantwoording.

Het VAK werd op dit begrotingsartikel volledig besteed. Er kon 21 keuro VEK niet worden besteed omdat de VEK-aanrekening de effectieve prestaties/subsidieperiodes volgt.

- Algemene werkingskosten: 643 keuro

74 keuro: uitzenden van promospots op RINGtv;

34 keuro: overeenkomst met ROBTv voor het uitzenden van reportages Vlaamse Rand;

59 keuro: procedure aanvaarde facturen (kosten inspiratiedag, colloquium 'Stand van de Rand', Randuitcheques, website, advertentie, onroerende voorheffing en communicatie-uitgaven);

33 keuro: voor de werking van het documentatiecentrum;

35 keuro: voor juridische bijstand;

408 keuro: voor de opdracht 'Enquêtering derde Taalbarometeronderzoek Vlaamse Rand'.

- Subsidies faciliteitengemeenten: 22 keuro

Subsidies voor faciliteitengemeenten worden toegekend aan activiteiten die het Nederlandstalige verenigingsleven ondersteunen in één van de zes gemeenten met bijzonder taalstatuut van de Vlaamse Rand. Er werden 5 subsidies toegekend.

KnA Kraainem	KnA Gala 2023
Cultuurraad Kraainem	Vlaanderen Feest Kraainem
Culturele Raad Rode	Rode Zingt
Jaarmarktfestival Wommel	Jaarmarktfestival Wommel
K-Création Dance	Enigma

- Impulssubsidies: 428 keuro

De impulssubsidies Vlaamse Rand vormen een middel om de Vlaamse identiteit van de regio te versterken. De focus ligt hierbij op sociale cohesie (versterkend/verbindend samenleven). Deze impulssubsidies worden éénmalig toegekend aan vernieuwende projecten. Er werden 11 subsidies toegekend.

't Smiske	Appelmoesproject – 2 ^{de} jaargang
Het Huis van Herman Teirlinck	De Wondere Pluim – 3 ^{de} editie
Gemeente Wommel	Boost het Wommels Jeugdwerk
Horizon	Taaldagen voor anderstalige kinderen
Sportopia	Interactieve games ontwikkelen voor het WandelAR platform
Gemeente Meise	Buurtwerk Meise
Stad Vilvoorde	Debateville - Vilvoorde, een naschoolse debathub voor jongeren van 11 tot 14 jaar
Gemeente Merchtem	Babbelbad – 2 ^{de} jaargang
De Okkernoot	Buurten in de Buurttuin
KV Zuun	Taal- en voetbalstages KV Zuun
Meer Bos	Gemeenschapsopbouw door en voor opschalen naar Vlaamse Rand van CV Meer Bos

- Werkingsubsidies aan nominatieve organisaties: 509 keuro

BRIO	67
RTVB vzw	273

SJ0-1SHD2FB-WT – VLAAMSE RANDFONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de middelen ingezet om tegemoet te komen aan de grootstedelijke uitdagingen waarmee de steden en gemeenten in de Vlaamse Rand kampen. Dit Randfonds draagt ook bij tot het versterken van het groene karakter van de Vlaamse Rand.

Dit begrotingsartikel past in SD 1 (Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid), SD 3 (De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken) en SD 4 (Het groene en open karakter van de Rand bewaken).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	500	15.809	7.405	4.500	7.265	2.246

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering heeft in 2020 het Vlaamse Randfonds opgezet met een budget van 20.000 keuro (VAK) voor de periode van 2020 tot en met 2024 om specifiek tegemoet te komen aan de uitdagingen waarmee de 19 randgemeenten rondom Brussel te maken krijgen. Voor de vereffening van de verbintenissen wordt jaarlijks (tot en met 2024) 4.000 keuro (VEK) voorzien. Vanaf 2021 heeft de Vlaamse Regering besloten om bovenop de 20.000 keuro nog jaarlijks 1.500 keuro toe te voegen.

Aangezien de middelen zijn toegekend voor de periode 2020-2024 is er in de algemene uitgavenbegroting jaarlijks een decreetsbepaling opgenomen (begrotingsruiter) die het mogelijk maakt om de middelen (VAK) over te dragen naar het volgende jaar waardoor de middelen kunnen verspreid worden tussen 2020 en 2024. In 2022 werd 14.319 keuro VAK overgedragen naar 2023. In 2023 werd 8.404 keuro niet besteed en bijgevolg overgedragen naar 2024. Eind 2023 was er nog een herverdeling van 4.287 keuro VAK en VEK van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Dit bedrag kon niet meer worden besteed in 2023 waardoor het bedrag van 4.287 keuro VAK in het over te dragen bedrag van 8.404 keuro zit.

In 2023 werd in totaal 11.710 keuro VAK besteed (4.297 keuro herverdelingen en 7.413 keuro voor rechtstreekse toekenning).

Er is een verschil in uitvoering van 8 keuro VAK (7.413 keuro ipv 7.405 keuro). Ten gevolge van de technische impact van de verdere afhandeling van dossiers van vóór de fusie van het beleidsdomein KBBJ wordt in bepaalde gevallen de VAK en VEK-aanrekening niet gecorrigeerd (losse creditnota's). Daardoor is het mogelijk dat er kleine afwijkingen zijn tussen de aanrekeningen volgens de tabellen en de opgenomen verantwoording.

1. Herverdelingen (4.297 keuro)

- 1.000 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de bijkomende onderwijsopdracht van vzw 'de Rand';
- 348 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de financiering van het 'eigen aandeel' in de relancesteun van het Vlaams Energiebedrijf voor schrijnwerk en beglazing, relighting en HVAC-projecten;
- 280 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS (vzw 'de Rand') voor de cofinanciering in de klimaatmiddelen voor de maatregel "isolatiewerken aan de gebouwschil van GC de Lijsterbes";
- 1.500 keuro herverdeeld naar de capaciteitsprovisie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming voor de bouw van een nieuwe basisschool in Grimbergen;
- 579 keuro herverdeeld naar het Vlaamse Agentschap Natuur en Bos voor de subsidieoproep voor de vergroening van de Vlaamse Rand;
- 590 keuro herverdeeld naar begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT voor de toekenning van subsidies en algemene werkingskosten voor o.a. de enquêtering van de Taalbarometer.

2. Rechtstreekse toekenning (7.413 keuro)

- 10 keuro aan Indiandribble voor communicatieondersteuning van de overheidsopdracht 'Vlaamse Rand boomt';
- 22 keuro aan Indiandribble voor de webgenerator overheidsopdracht 'Vlaamse Rand boomt';
- 58 keuro subsidie aan Museum Felix De Boeck voor het aanleggen van een pad dat de moderne museumsite verbindt met de hoeve van Felix De Boeck om de toegankelijkheid te garanderen van een zo groot mogelijk publiek;
- 500 keuro subsidie aan de gemeente Asse voor de bouw van een nieuwe Kunstencampus in Asse;
- 1.500 keuro subsidie aan Vlabinvest voor de aankoop van een gebouw in Halle dat wordt ingezet als nieuwe infrastructuur voor Zorgpartners in de Vlaamse Rand en het uitbreiden van onderwijsplaatsen;
- 121 keuro subsidie aan RINGtv voor de ontwikkeling van een gezamenlijke Nieuwsapp voor RINGtv en RandKrant;
- 5.000 keuro subsidie aan Vlabinvest voor de ondersteuning en financiering van Wonen in Eigen Streek (WIES) bij de 19 lokale besturen van de Vlaamse Rand;
- 86 keuro subsidie aan de stad Vilvoorde voor Asiat Park (Playground);
- 75 keuro subsidie aan de stad Vilvoorde voor Asiat Park (Buurthuis);
- 41 keuro subsidie aan de gemeente Sint-Pieters-Leeuw voor het project "Economische visie Zennevallei".

Er werd 8.404 keuro VAK en 5.019 keuro VEK niet besteed. Die bedragen zijn inclusief de herverdeling van 4.287 keuro eind 2023. Zonder deze herverdeling werd er 4.117 keuro VAK en 732 keuro VEK niet besteed. Het VEK kon niet volledig worden besteed omdat de VEK-aanrekening de effectieve prestaties/subsidieperiodes volgt.

SJ0-1SHD2FY-IS – VZW 'DE RAND'

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de algemene toelage aan vzw 'de Rand'. Om vzw 'de Rand' toe te laten haar decretale opdrachten ter versterking van het Vlaams karakter verder te zetten, ontvangt zij een algemene toelage voor haar algemene werking.

Zie toelichting onder 1.6.2. overige entiteiten onder toezicht, onder entiteit vzw 'de Rand'.

Dit begrotingsartikel past in SD 2 (vzw 'de Rand': partner voor het Vlaamse Randbeleid).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	7.554	8.626	8.625	7.554	8.326	8.326

Inhoudelijke toelichting:

De uitvoering van het VAK bedraagt 8.625 keuro en van het VEK 8.326 keuro.

Het VAK en VEK werd op dit begrotingsartikel op een afronding na volledig besteed.

1.6.2. Overige entiteiten onder toezicht

EVA vzw 'de Rand'

De acties en doelstellingen die vzw 'de Rand' realiseerde in 2023 volgen uit de samenwerkingsovereenkomst 2020-2025, die in werking trad op 1 oktober 2020.

Daarnaast kreeg vzw 'de Rand' in de loop van 2021 nog de bijkomende opdracht ondersteuning taalbeleid secundair onderwijs. Sinds mei 2022 neemt vzw 'de Rand' via haar gemeenschapscentra ook nog de rol op als lokale uitvoerder voor het plan Samenleven voor de zes faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand.

Ontvangsten

De geraamde **eigen ontvangsten** bestaan voor het overgrote deel uit ticketinkomsten, zaalhuur en concessievergoedingen van de cafés van de 5 gemeenschapscentra.

Realisatie in totaal 654 keuro tegenover 600 keuro in de begroting.

In de loop van het werkingsjaar werden bepaalde werkingskosten gerecupereerd van diverse partners waarmee vzw 'de Rand' samenwerkt. Deze inkomsten werden niet begroot (132 keuro).

Resultaat: de uitvoering is 186 keuro hoger dan voorzien in de begroting.

De ontvangsten vanuit de **lokale besturen** werden begroot op 561 keuro. In het kader van Plan Samenleven was de ontvangst 358 keuro en 6 keuro ten gevolge van de dienstverlening in het kader van jeugd en sport aan lokale besturen. In het oorspronkelijk budget werd rekening gehouden met de mogelijke cofinanciering vanuit de lokale besturen in functie van mogelijk vraaggestuurde uitbreiding van de dienstverlening Taalpromotie. Na overleg en afstemming met het Agentschap Integratie en Inburgering en de beleidsverantwoordelijke Randbeleid bij Vlaanderen en bij de provincie, werd er beslist voorlopig af te zien van deze aanvullende financieringsvorm. Daarom werd er slechts 364 keuro aan inkomsten gerealiseerd, een verschil van 197 keuro.

De **KT** (korte termijn) **beleggingen** bij de Vlaamse overheid genereren 171 keuro intresten. Deze intresten werden niet begroot.

De **VIA-middelen en de Maribel**-inkomsten werden begroot op 236 keuro. De ontvangen VIA-middelen worden berekend op basis van de RSZ-aangifte van het 4de kwartaal van jaar x-1. Deze middelen waarop vzw 'de Rand' recht had in 2022 werden wegens vergissing niet uitgekeerd in 2022 en bij de middelen van 2023 gevoegd. De uitvoering bedraagt 60 keuro meer dan voorzien in de begroting.

Totale ESR-inkomsten: uitvoering 11.390 keuro tov begroting: 11.165 (102%)

Uitgaven

De uitvoering van de **personeelskost** is 435 keuro hoger dan begroot. Met de bijkomende financiering die samengaat met de extra opdrachten Onderwijs en Plan Samenleven werden er, in functie van de aanpak en de te behalen doelstellingen, 9 nieuwe medewerkers aangeworven. Daarnaast zijn er 2 loonindexen doorgevoerd in 2023.

De **werkingskosten** zijn in de uitvoering 365 keuro lager dan voorzien in de begroting. Verantwoording van de grootste verschillen:

- De energiekost is lager uitgevallen dan voorzien (ongeveer -80 keuro).
- De werkingskosten voor RandKrant zijn hoger omwille van stijgende drukkosten (papier) en kosten van verspreiding en verzending (ongeveer +30 keuro).
- Diverse werkingskosten/projectkosten vallen lager uit. Voor de ondersteuning van het Taalpromotiebeleid in de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand werd er wegens de groeiende vraag vanuit de lokale besturen naar ondersteuning op het terrein gekozen voor de inzet van twee extra medewerkers (jeugd en oefenkansen volwassenen). Deze werden gefinancierd door een verschuiving van werkingsmiddelen naar personeelsbudget. Vzw 'de Rand' kiest voor meer inzet op het terrein zelf en minder op materiaal- en methodiekontwikkeling. Voor deze methodiekontwikkeling werd er meer werk gemaakt van gedeelde acties in samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering en de Cel Vlaams Karakter van de provincie Vlaams-Brabant. Lokale besturen worden gestimuleerd om via project- en subsidieoproepen zelf te voorzien in extra financiering voor de aankoop van de ontwikkelde materialen.

Investerings ESR code 74: de uitvoering bedraagt 641 keuro minder dan voorzien in de begroting. Bepaalde werkzaamheden lopen vertraging op bij de uitvoering. Vzw 'de Rand' ontving in 2023 954 keuro middelen van ABB en het VEB in het kader van relance, klimaat en energie-efficiëntie.

De investeringen met deze middelen bedroegen in 2023 925 keuro (o.a. relighting in de Zandloper en HVAC renovatie in de Boesdaalhoeve). Het niet-bestede saldo zit vervat in de ESR code 0821. Per 31.12.2023 bevat code 0322 **2.038 keuro** aan nog te besteden middelen (klimaat, relance en energie-efficiëntie).

Totale ESR uitgaven: uitvoering: 11.348 tov begroting: 11.915 (95%)

ESR code	begroting	uitvoering	verschil	toelichting / omschrijving
0821	4.019	4.019	0	
1612	600	786	186	eigen inkomsten bestaande uit ticketinkomsten, inkomsten uit zaalhuur en concessievergoeding horeca-uitbating van de cafés van de 5 gemeenschapscentra: in totaal 654 keuro. In totaal is er een recuperatie van diverse kosten van 132 keuro - dit werd niet begroot
1620	561	364	-197	358 keuro zijn ontvangsten in het kader van Plan Samenleven (inkomsten lokale besturen) en 6 keuro voor de dienstverlening van jeugd en sport aan lokale besturen
2620	0	171	171	intresten op beleggingen bij de Vlaamse overheid
4610	8.816	8.816	0	
	7.457	7.457		basistoelage
	97	97		indexprovisie
	14	14		indexprovisie
	310	310		energie-efficiëntie middelen
	100	100		klimaatmiddelen (deel van 399)
	348	348		Bijdrage VEB
	307	307		Plan Samenleven SJ0-SFC2DA-WT
	79	79		lokaal jeugdbeleid HBO-1HDIFX-IS
	104	104	0	Felix De Boeck HB0-HBA2AY-IS
4640	81	81	0	Sport Vlaanderen - middelen voor lokaal sportbeleid
4670	196	196	0	VEB Vlaams Energiebedrijf
4780	236	296	60	inkomsten VIA en Maribel
4811	675	675		subsidie Provincie Vlaams-Brabant
4822	0	4	4	subsidie gemeente Overijse
77	0	1	1	desinvestering
CONTROLETOTAAL	15.184	15.409	225	
0322	3.269	4.061	792	positief ESR-resultaat van het boekjaar: 42 dus code 0821: 4019 + 42 = 4061
11	5.320	5.755	435	loonkosten hoger dan begroot (13 vervangingen en 9 nieuwe medewerkers voor projecten onderwijs en PSL)
12	4.411	4.046	-365	de energiekosten zijn lager uitgevallen, alsook een aantal werkingskosten/productiekosten die lager zijn dan begroot
3300	341	345	4	doorgeefluik subsidie (zie ook codes 4610 en 4640) voor ondersteuning lokaal jeugd- en sportbeleid - verenigingen, werking Felix De Boeck/Felix Art museum, ondersteuning bibliotheken Kraainem en Drogenbos, cultuurraden voor projecten en werking
jeugdbeleid	79	80	1	
sportbeleid	57	60	3	
cultuurraden	33	33	0	
Felix De Boeck	104	104	0	
Bibs	68	68	0	
74	1.843	1.202	-641	

				investeringen met eigen middelen voor 234 keuro, investeringen Plan Samenleven onderwijs 43 keuro, investeringen met klimaatmiddelen en middelen energie-efficiëntie: 925 keuro. Totaal in uitvoering is 1.202 keuro. In 2023 was er een ontvangst van 954 keuro middelen van ABB en VEB in het kader van relance, klimaat en energie-efficiëntie. In 2023 was er een investering van 925 keuro. Het saldo van 29 keuro is toegevoegd aan ESR code 0322. Per 31.12.2023 bevat ESR code 0322 2.038 keuro aan nog te besteden middelen (klimaat, energie- efficiëntie en relance)
CONTROLETOTAAL	15.184	15.409	225	

VI APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

VII LIJST MET AFKORTINGEN

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
ANB	Agentschap Natuur en Bos
AO	Algemene Ontvangsten
Apb	Autonoom provinciebedrijf
BA	Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BRIO	Brussels Informatie, Documentatie en Onderzoekscentrum
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BOA	Buitenschoolse opvang en activiteiten
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
CC	Cultureel centrum
CLIL	Content and Language Integrated Learning
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DBFM	Design, Build, Finance, Maintain
DWV	De Werkvennootschap
ELODIE	Excellent Lezen doet Iedereen Excelleren

ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
FACT	First Aid Communication Tool
GC	Gemeenschapscentrum
GDPR	General Data Protection Regulation
G-EPIC	Gender Empowerment Through Politics in the Classroom
GRUP	Gewestelijk Ruimtelijk uitvoeringsplan
HIVA	Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving
HVAC	Heating, Ventilation en Air Conditioning
IBO	Individuele beroepsopleiding
IGS	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
KBBJ	Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie
KKE	Kwartier Koningin Elisabeth
KnA	Kunst na Arbeid
KOALA	Kind-OuderActiviteiten voor Lokale Armoedebestrijding
KV	Koninklijke Voetbaclub
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LEADER	Liaisons entre actions de développement de l'économie rurale
LIP OVID	Landinrichtingsplan Over Voer, IJse en Dijle
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
LOP	Lokale OverlegPlatform
LOS	Lokale Ontwikkelingsstrategieën
MOS	Milieuzorg Op School
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
NT2	Nederlands als tweede taal
OD	Operationele doelstelling
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)

OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
ROBtv	Regionale Omroep Brabant
RSS-feeds	Really Simply Syndication
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTVB	Regionale Televisie Vlaams-Brabant
SD	Strategische doelstelling
TO	Toegewezen ontvangsten
UZ	Universitair Ziekenhuis
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEB	Vlaams Energiebedrijf
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsrapportering
Vlabinvest	Agentschap voor woon- en zorginfrastructuurbeleid voor Vlaams- Brabant
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VUB	Vrije Universiteit Brussel
Vzw	Vereniging zonder winstoogmerk
WIES	Wonen in Eigen Streek
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
VS	Verenigde Staten van Amerika
WSE	Departement Werk & Sociale Economie

VIII BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

1. Uitgevoerde beleidsinitiatieven

Transversale, horizontale en overkoepelende beleidsdoelstellingen (indien niet onder een SD geplaatst kunnen worden)

Relancemaatregelen (indien niet onder een SD geplaatst kunnen worden)

SD 1 Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid

- Het team Vlaamse Rand verdeelde ca. 15.000 Randuitcheques aan NTS-aanbieders en aanbieders van oefenkansen. Vzw 'de Rand' factureerde ca. 15 keuro aan geïnde cheques.
- Met de subsidies faciliteitengemeenten versterken we het Nederlandstalige verenigingsleven in die gemeenten, terwijl de impulssubsidies Vlaamse Rand gericht zijn op het bevorderen van de sociale cohesie in de regio en het gebruik van het Nederlands als verbindingstaal. Hefboomprojecten en expertisedeling zijn hierbij belangrijk.
- RINGtv verzorgde 42 uitzendingen van het magazine 'Over de Rand' via de tv en de website over onder meer gemeenschapsvormende projecten, maatregelen voor het onderwijs in de Vlaamse Rand, het Nederlands als verbindende taal, boomplantacties en de vergroening van de Rand, activiteiten van de gemeenschapscentra van vzw 'de Rand', de Gordel en Stand van de Rand. Met de reportage 'De Groenplaats' zette RINGtv daarnaast de vergroening van scholen in de Rand in de kijker.
- De financiële middelen vanuit het Vlaamse Randfonds zijn in 2023 onder meer besteed aan het flankerend onderwijsbeleid van vzw 'de Rand', de bouw van een nieuwe kunstencampus in Asse, de groenoproep van ANB, subsidies aan Vlabinvest voor de zorgcampus en WIES en de ontwikkeling van de Nieuwsapp van RING en de Randkrant.
- In het Taalbarometeronderzoek Vlaamse Rand startte het veldwerkbureau Ipsos in 2023 met de uitvoering van de enquête, onder begeleiding van BRIO en team Vlaamse Rand.
- Het ambtelijk-politiek coördinatieplatform 'Stand van de Rand' kwam drie keer samen om de 23 projecten op te volgen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW, Onderwijs, Welzijn en Wonen. Dit gebeurde tweemaal in de vorm van een themavergadering en eenmaal om voortgang van de 23 projectfiche te bespreken.
- Er was het colloquium 'Stand van de Rand' voor de lokale mandatarissen en het betrokken middenveld en de bijeenkomst van de conferentie van Vlaamse mandatarissen.
- Voor het Museum Felix De Boeck lag de focus in 2023 enerzijds op zijn kernwerking – met o.a. de organisatie van een heus Felix-dorp – en anderzijds op de medewerking aan de nieuwe kunsttriënnale GIST.
- In het kader van een open communicatiebeleid werd een tweede inspiratiedag georganiseerd voor lokale besturen en het middenveld en er werd in functie van de inkanteling van het documentatiecentrum gestart met de optimalisatie ervan.

SD 2 vzw 'de Rand': eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid

- Eerstelijnswerking in de 6 faciliteitengemeenten: gemeenschapsvorming via de 7 gemeenschapscentra en bevraging van de Nederlandstalige verenigingen
- Tweedelijnswerking in de 19 randgemeenten: taalpromotie (cultuur, sportverenigingen, jeugd, Plan Samenleven) en verderzetting van de ondersteuning aan secundaire scholen
- De organisatie van de Gordel
- Gebouwbeheer van de gemeenschapscentra
- Personeelspeiling

SD 3 De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken

- Zie de rapportering voor huisvesting, taalwetgeving, onderwijs, werk, economie, mobiliteit, cultuur, jeugd, sport en het verenigingsleven, welzijn en gezondheid, toerisme en integratie en inburgering.

SD 4 Het groene en open karakter van de Rand bewaken

- 2023 was het slotjaar van de campagne 'de Vlaamse Rand boomt'.

- Zie de rapportering voor waardevolle natuur koesteren en versterken, open ruimte en landbouw betere kansen bieden.

2. Beleidsevaluaties en onderzoeksinitiatieven

Transversale, horizontale en overkoepelende beleidsdoelstellingen (indien niet onder een SD geplaatst kunnen worden)

Relancemaatregelen (indien niet onder een SD geplaatst kunnen worden)

SD 1 Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid

SD 2 vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid

SD 3 De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken

SD 4 Het groene en open karakter van de Rand bewaken

3. Nieuwe en belangrijke wijzigingen Vlaamse decreten en besluiten Vlaamse Regering

Transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen

Transversale en horizontale beleidsplannen

Overkoepelende strategische doelstellingen

Beleidsveld Vlaamse Rand

ISE Vlaamse Rand

1. Relancemaatregelen
2. SD 1. Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid
  - a. OD 1.1. Randuitcheques
  - b. OD 1.2. Subsidies Vlaamse Rand
  - c. OD 1.3. Vlaams Randfonds
  - d. OD 1.4. Taalbarometer Vlaamse Rand
  - e. OD 1.5. Coördinatieplatform "Stand van de Rand"
  - f. OD 1.6. Strategische ankerpunten in de Vlaamse Rand
  - g. OD 1.7. Een open communicatiebeleid voeren en aansturen
  - h. OD 1.8. Samenwerken en ondersteunen
3. SD 2. VZW de Rand: eerste partner voor het Vlaams Randbeleid
4. SD 3. De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen en invalshoeken
  - a. OD 3.1. Huisvesting
  - b. OD 3.2. Taalwetgeving – Binnenlands Bestuur
  - c. OD 3.3. Onderwijs
  - d. OD 3.4. Werk
  - e. OD 3.5. Economie
  - f. OD 3.6. Mobiliteit
  - g. OD 3.7. Cultuur, jeugd, sport en het verenigingsleven
  - h. OD 3.8. Welzijn en Gezondheid
  - i. OD 3.9. Toerisme
  - j. OD 3.10. Integratie en Inburgering
5. SD 4. Het groene en open karakter van de Rand bewaken

- a. OD 4.1. Waardevolle natuur koesteren en versterken
- b. OD 4.2. Open Ruimte
- c. OD 4.3. Landbouw betere kansen bieden

4. Decreetsevaluaties

Transversale, horizontale en overkoepelende beleidsdoelstellingen (indien niet onder een SD geplaatst kunnen worden)

- nihil

Relancemaatregelen (indien niet onder een SD geplaatst kunnen worden)

- nihil

SD 1 Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid

- nihil

SD 2 vzw de Rand: eerste partner voor het Vlaamse Randbeleid

- nihil

SD 3 De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen & invalshoeken

- nihil

SD 4 Het groene en open karakter van de Rand bewaken

- nihil

IX BIJLAGE 'OVERZICHT RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

Nihil

X BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Nihil

XI BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'

Nihil